

DOBROVOLNICTVÍ bez hranic

DOBROVOLNICTVÍ bez hranic

KROMĚŘÍŽ město památek UNESCO
14. a 15. května 2007

mládež
česká národní agentura

Program **MLÁDEŽ V AKCI**

- ➔ Grantový program EU na podporu mezinárodních volnočasových aktivit mladých lidí ve věku 13 až 30 let.
- ➔ Program nabízí výměny mládeže, dobrovolnou službu (individuální i skupinovou), podporu místní komunity, školení a semináře pro pracovníky s mládeží a mnohem více!
- ➔ Žádosti o grant k pěti uzávěrkám za rok (1. únor, 1. duben, 1. červen, 1. září a 1. listopad).
- ➔ Více informací na **www.mladezvaki.cz**

Sborník konference

Dobrovolnictví bez hranic

Kroměříž - město památek UNESCO
14. a 15. května 2007

**Konferenci na téma dobrovolnictví pořádal Klub UNESCO Kroměříž
spolu s Národním dobrovolnickým centrem HESTIA Praha
již sedmým rokem.**

**Konference a vydání sborníku je součástí projektu
„Dobrovolnictví bez hranic“,
kterému byla udělena podpora Zlínského kraje
z programu na podporu nevládních a neziskových organizací.**

Uvítací a úvodní vystoupení a základní referáty

MUDr. Eva Nováková , předsedkyně Klubu UNESCO Kroměříž	9
MUDr. Jarmila Číhalová , místostarostka Města Kroměříž	10
PhDr. Olga Sozanská , ředitelka Hestia Národní dobrovolnické centrum	11
Dobrovolnictví za našimi hranicemi, příklady legislativy Ing. Michaela Šojdrová , poslankyně Parlamentu ČR	13
Využití českého zákona o dobrovolnické službě v mezinárodním měřítku Mgr. Radek Jiránek , Ministerstvo vnitra ČR, oddělení dobrovolnické služby	16
Přínosy mezinárodního dobrovolnictví pro dobrovolníka i místní komunitu Ing. Mgr. Vojtěch Tutr , HESTIA Praha	20
Dobrovolnictvo jako způsob formovania hodnotového systému vysokoškolského študenta Ing. Libuša Radková, PhD. , Trnavská univerzita	23

Dobrovolnická pomoc v globálním světě.

Pomoc dobrovolníků na východ od našich hranic Vítězslav Vurst , ADRA	25
Dobrovolnictví s INEX-SDA aneb kam jsme posunuli hranice od roku 1991 Mgr. Martina Jirasová , INEX-SDA	27
Dobrovolníkem v Ugandě Ing. Jana Šverdíková , Olomouc	30
Cagliari – salesiánské dobrovolnictví v zahraničí Mgr. Ing. Jaroslav Vracovský , SADBA	30
Hranice dobrovolnictví PhDr. Jiřina Šiklová, CSc. , Univerzita Karlova Praha	36

Dobrovolnictví jako prostředek k odstraňování bariér

Možnosti dobrovolnických aktivit na Slovensku a ich prínos pre komunitu Mgr. Mariana Kováčová, Slniečko Nitra	39
Dobrovolníctvo cez internet alebo jako spolu zotročme hranice Mgr. Alžběta Mračková, C.A.R.D.O. Bratislava	43
Jen ten, kdo pomáhá, je skutečně svobodný Stanislava Šimuniová, Servitus	49

Dobrovolnictví a programy pro mládež

Dobrovolně do Evropy – Evropská dobrovolná služba jako vzdělávací příležitost pro mladé lidi a dobrovolnické organizace Mgr. Josef Boček, Mgr. Petr Syrůček, Česká národní agentura Mládež.....	51
YMCA v ČR Bc. Kristina Otřísalová, DiS.,	53
Dobrovolníkem na Ukrajině Mgr. Marie Jakubíková,	55
Dobrovolnictví v česko-německé spolupráci – příliv nebo odliv? Ing. Jan Lontschar, Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže TANDEM, Plzeň	57
Program konference.....	60
Anketa účastníků konference.....	63

Přicházejí první účastníci.

Na konferenci vystoupil dívčí pěvecký sbor pedagogické školy.

Záběr do konferenčního sálu.

Diskuze k předneseným tématům.

Pořadatelé konference

Klub UNESCO Kroměříž
HESTIA Národní dobrovolnické centrum Praha

Záštitu nad konferencí převzali

Tomáš Pojar, náměstek ministra zahraničí
PhDr. Zdeněk Szpak, radní Zlínského kraje, pro sociální věci,
národnostní otázky a menšiny

Na realizaci konference spolupracovali

Dobrovolnické centrum Spektrum Kroměříž
Město Kroměříž

Téma konference

Pro rok 2007 jsme připravili téma „Dobrovolnictví bez hranic“. Projekt je zaměřen na dobrovolnictví přes hranice ČR a to s důrazem na mládež. Vychází z potřeby propagovat tuto formu dobrovolné práce, zlepšit informovanost o možnostech dobrovolné práce v zahraničí i opačně. Aby se mladí lidé zapojovali do dobrovolné práce, je třeba povzbuzovat rozvoj přitažlivých a stimulujících dobrovolných činností a těmi právě dobrovolná služba v zahraničí či naopak zahraniční dobrovolníci u nás mohou být. Budeme vycházet ze zkušeností organizací jako Člověk v tísni, ADRA, YMCA v ČR, Charita, Hestia, ČNA Mládež, AFS-mezikulturní programy, INEX-SDA, ale i konkrétních osob. Bude prostor i k obecnějšímu zamyšlení nad hranicemi dobrovolné práce /PhDr. Jiřina Šiklová/

Cíle sedmé konference s tematikou dobrovolnictví

Cílem je podpora evropského rozměru dobrovolných činností, povzbuzovat mezinárodní spolupráci v této oblasti. Zejména Evropská dobrovolná služba (EDS) je přitažlivou možností pro nadnárodní dobrovolnou službu, umožňující mladým lidem zapojovat se do dobrovolné činnosti v řadě oblastí a takto podporovat jejich solidaritu, aktivní občanství a vzájemné porozumění. Cílem je i poukázat na úskalí dobrovolné práce v zahraničí. Dobrovolné činnosti představují významné příležitosti k neformálnímu učení, znalostí, včetně jazykových. Jsou důležitým prostředkem osobního rozvoje mladých, mohou rovněž přispívat k posilování solidarity, sociální soudržnosti. Jsme přesvědčeni, že konference posílí výměnu informací, zkušeností a osvědčených postupů mezi všemi důležitými aktéry na poli dobrovolných činností.

Prezentace jednotlivých projektů.

Projekt Afrika srdci blíž.

Slovo úvodem

MUDr. Eva Nováková
předsedkyně Klubu UNESCO Kroměříž

Vážení hosté, milí dobrovolníci, paní a pánové,
již po sedmé se scházíme v Kroměříži, abychom se společně věnovali tématu dobrovolnictví.

Jsmě rádi, že program letošní konference „Dobrovolnictví bez hranic“ Vás zaujal a přijali jste naše pozvání.

Historie našich setkání začala v roce 2001. Tento rok byl OSN vyhlášen „mezinárodním rokem dobrovolnictví“. Klub UNESCO Kroměříž společně s Národním dobrovolnickým centrem Hestia uspořádali tehdy mezinárodní konferenci na téma „Dobrovolnictví a dárcovství - obnova občanských ctností“. V závěru konference přijali účastníci a obě organizace společné memorandum, ve kterém se mimo jiné hlásí k podpoře a propagaci dobrovolnictví. Zároveň jsme se dohodli, že v dalších letech budeme společně pořádat konference s tematikou dobrovolnictví.

V roce 2002 následovala konference Dobrovolnictví v sociální a zdravotní péči.

V roce 2003 aktuálně po povodních „Dobrovolníci v krizových situacích“. V roce 2004 jsme zařadili téma: „Dobrovolníci – vzdělávání a výchova ve škole i mimo školu“. V 2005 se konala mezinárodní konference s názvem: „Partnerství v komunitě a firemní dobrovolnictví jako součást společenské odpovědnosti firem.“ Účastníci ze zahraničí na konkrétních příkladech prezentovali přínos této praxe pro všechny zúčastněné partnery. V r. 2006 bylo tématem „Dobrovolnictví-ochrana před sociálním vyloučením“ Ze všech konferencí byly vydány sborníky i v elektronické podobě a najdete je na naší **www.unesco-kromeriz.cz**.

Velmi bychom si přáli, aby konference splnila Vaše očekávání, obohatila Vás o zajímavé a nové poznatky, byla i příležitostí pro vzájemná setkání, navázání kontaktů a sdělení zkušeností.

Naši snahou je, aby konference byla i vyjádřením úcty a vděčnosti za Vaši práci, o které by se dalo jistě říci mnoho krásných a vznešených slov. Dovolím si však použít části poselství prezidenta Václava Havla naší konferenci v r. 2001, které je nepatetické a přesto myslím velmi výstižné, cituji: „Pomáháte nejen konkrétním bližním, ale pomáháte zároveň, byť možná nenápadně a bez velké publicity, zlepšovat mravní klima v naší zemi, přestovat lidskou solidaritu, posilovat vzájemnou důvěru, to znamená podporovat cosi, čeho je nám velice zapotřebí.“

Za pořadatele, také dobrovolníky, Vám všem přeji, aby se Vám v Kroměříži zalíbilo natolik, že rádi i v příštím roce přijedete.

Děkujeme všem lektorům, organizátorům, sponzorům a zejména všem, kteří přijali naše pozvání.

Pozdravný projev

**MUDr. Jarmila Číhalová,
místostarostka města Kroměříže**

Dámy a pánové,
dovolte mi, abych Vás všechny přivítala v našem překrásném městě Kroměříž.
V úvodu mi dovoluje omluvit z dnešního jednání starostu města Mgr. Miloše Malého, který se bohužel se musí pracovně účastnit jiné akce.

Klub UNESCO Kroměříž a Národní dobrovolnické centrum HESTIA letos pořádají již 7. ročník konference s tematikou dobrovolnictví. Každý z nás má schopnost nezištně nabízet své znalosti, čas a úsilí ve prospěch jiných lidí. Lišíme se pouze v tom, do jaké míry a v jaké formě jsme ochotni tak činit. Odměnou dobrovolníkům za vykonanou práci nejsou totiž finanční prostředky či jiné materiální zisky, tak jak tomu bývá u jiného typu práci. Zdálo by se, že dobrovolnické práce přináší užitek pouze těm, v jejichž prospěch jsou poskytovány. Určitě se mnou ale budete souhlasit, že přináší mnohé také samotným poskytovatelům: jsou to zejména nová přátelství, nové znalosti a zkušenosti.

Dobrovolnická činnost je základním stavebním prvkem občanské společnosti. Nedbá na hranice jednotlivých společenských skupin; nejsou při ní zohledněny rozdíly věku, náboženství, kultury či jiné faktory. Mnohdy překračuje hranice států a zemí. A právě o takových formách dobrovolné pomoci se bude mluvit na konferenci, která právě začíná.

Přeji Vám všem, abyste si z Kroměříže odvezli mnoho cenných poznatků, informací, kontaktů i milých osobních vzpomínek.

Přeji Vám úspěšné jednání a příjemně strávený čas v našem městě.

Dobrovolnictví bez hranic

**PhDr. Olga Sozanská, ředitelka
Hestia Národní dobrovolnické centrum**

Dobrovolnictví bez hranic

Od roku 2001 připravuje Hestia ve spolupráci s Klubem UNESCO Kroměříž a Dobrovolnickým centrem Spektrum konference, které jsou zaměřeny na různá témata, související s dobrovolnictvím.

Letošní konference je již sedmá v pořadí a celkem bez velkých diskuzí jsme se shodli na tématu Dobrovolnictví bez hranic, které jsem si sama pro sebe pracovně nazvala „dobrovolníci tady i tam“. Když jsme vybírali, koho pozvat, snažili jsme se obě tyto roviny postihnout, to znamená oslovit organizace, které české dobrovolníky vysílají do světa a ty, které naopak pro dobrovolníky ze světa organizují aktivity u nás. Myslím, že jsme měli šťastnou ruku a konference přinesla řadu zajímavých příběhů, které jsou dobrou inspirací pro ostatní a zároveň dokládají mimořádný rozvoj právě tohoto typu dobrovolnictví.

Mně osobně zaujala skutečnost, že především organizace, které dobrovolníky vysílají, jsou na vysoké profesionální úrovni. Již zdaleka neplatí to, co jsem já osobně zažila na vlastní kůži začátkem 90. let, kdy například v rámci různých misí do válečné Bosny a Hercegoviny byli vysíláni nadšenci bez valného výběru, stačilo, že se přihlásili a chtěli pomáhat. Vidím to jako pozitivní vývoj v oblasti dobrovolnictví obecně stejně jako fakt, že stále více organizací je akreditováno u Ministerstva vnitra ČR a zajišťuje svým dobrovolníkům pojištění, hrazení základních výdajů a podobně.

Přibývá i cizinců, kteří mají zájem zúčastňovat se v České republice různých projektů a příklad, který uváděla Míša Šojdrová, kdy se skupina mladých Francouzů podílí na opravě českého kostelíka, není ojedinělý. Problémem jsou ale stále tzv. krátkodobé nabídky, tj. cizinci, kteří jsou třeba jen na dva či tři týdny v Čechách a rádi by zde nějakou dobrovolnou činnost vykonávali. Na podobnou nabídku nejsou české organizace připraveny a tak velmi často musím těmto zájemcům napsat „sorry“, vaši nabídku jsme dali na naše webové stránky, ale nikdo se nepřihlásil...

Slyšeli jsme zde také zajímavé referáty o tom, jak se čeští mladí lidé podílejí na dobrovolnických projektech v zahraničí a to nejen v rámci programu Evropské dobrovolné služby. Co mi ale stále velmi chybí jak u nás, tak ale i v dalších zemích EU, je podíl dobrovolníků středního a staršího věku na mezinárodních projektech.

Byla jsem v letech 2003 – 2005 vicepresidentkou Evropské asociace dobrovolnických center CEV se sídlem v Bruselu a vzpomínám si, že jsme na toto téma opakovaně diskutovali a že jsme i připravili řadu námětů pro komisi EU na podporu podobných programů. Musím však s určitou lítostí konstatovat, že jakkoli evropská populace stárne a v každé zemi je nemalý počet velmi aktivních a schopných seniorů, zatím jsou stále preferováni a finančně podporováni programy pro mladé dobrovolníky.

Za minulý rok jsem údaje nenalezla, ale v roce 2005 poskytla Evropská komise pro Českou národní agenturu Mládež finanční prostředky v celkové výši 2 613 756,- Euro (78 412 680,- Kč), takže v rámci celé EU bude rozpočet obrovský, protože ČR patří k těm menším zemím.

Jsem samozřejmě ráda, že existuje Evropská dobrovolná služba pro mladé lidi od 18 do 25 let, ostatně Hestia je jednou z českých vysílajících organizací, ale přesto je mi osobně líto, že podobná šance není dána i těm starším. Jako psycholožka jsem se během své praxe v rodinné poradně často setkávala s lidmi, kteří již odchováli děti, měli dostatek zkušeností, energie i jazykového vybavení a rádi by ještě byli užiteční v nějakém zajímavém mezinárodním projektu.

Doufám, že se nakonec podaří podobný program u Evropské komise prosadit a pak mohu za Hestii říci, že se na něm budeme s velkým potěšením podílet.

Na závěr bych chtěla poděkovat našim partnerům v Kroměříži – Klubu Unesco a Dobrovolnickému centru Spektrum - za skvělou spolupráci a pohostinnost, která je již tady tradicí.

Dobrovolnictví za našimi hranicemi, příklady legislativní praxe

**Ing. Michaela Šojdrová,
poslankyně Parlamentu ČR**

Dobrovolnictví za našimi hranicemi, příklady legislativní praxe.

Pro letošní téma konference jsem připravila přehled legislativního stavu dobrovolnictví v patnácti evropských zemích. Vycházím ze studie Parlamentního institutu, která je podrobná a neustále se doplňuje o další země. Stručný přehled byl účastníkům konference rozdán. (viz příloha k vystoupení)

Z patnácti uvedených zemí má samostatný komplexní zákon o dobrovolnické službě pouze sedm. Ve většině zemí jsou dobrovolníkům hrazeny náklady, v některých zemích dostávají kapesné. Je zajímavé, že i země s velkou tradicí v dobrovolnictví, jako je Francie či Velká Británie, nemají komplexní zákon o dobrovolnictví.

V ČR máme zákon o dobrovolnické službě platný od ledna 2003, ale zjišťujeme, že není dokonalý a je třeba některé důležité části upravit. Příklady ze zahraničí jsou pro nás inspirací právě pro řešení některých našich problémů. Například velmi poučná je definice dobrovolnictví z irského vládního dokumentu: *„Dobrovolnictví představuje čas a energii věnovanou ve prospěch společnosti, místní komunity, jednotlivců, mimo nejbližší rodinu, ve prospěch životního prostředí a dalších. Dobrovolné aktivity osoba podniká na základě své svobodné vůle a bezplatně, s výjimkou případných náhrad výloh spojených s touto aktivitou.“*

Maďarsko a Polsko má velmi podrobně rozpracované druhy organizací, které mohou služeb dobrovolníků využívat. Polský zákon uvádí tyto organizace:

- nevládní organizace, jejichž statutárním cílem je služba veřejnosti a jsou registrovány
- veřejné instituce s výjimkou těch, které mají ekonomický charakter, u nás máme v ČR problém v případě přechodu nemocnice na akciové společnosti
- organizace kontrolované a podřízené veřejným institucím

Zajímavá je situace ve Francii. Zde platí zákony o dobrovolné civilní službě, o dobrovolných hasičích a pro dobrovolníky v akcích mezinárodní solidarity.

Cit.: *„Působení francouzských dobrovolníků v zahraničí má velkou tradici, zejména v oblasti rozvojové a humanitární spolupráce. Ministerstvo zahraničí spolupracuje s vybranými organizacemi, jejichž dobrovolníci dostávají finanční podporu od státu. Jedná se zejména o dobrovolnickou službu v oblasti humanitární pomoci.“*

Vedle toho existuje společný program ministerstev zahraničí, financí, průmyslu a zahraničního obchodu, prostřednictvím kterého jsou státem podporováni mladí odborníci v různých oborech. Cílem dobrovolnické zkušenosti v zahraničí je nabytí určitých profesních zkušeností. Posílení mobility mladých pracovníků a kvalifikační obohacení na trhu práce. Tito dobrovol-

níci dostávají měsíční kapesné. Na účet tohoto programu zaznívá kritika, že se nejedná o dobrovolnictví v pravém slova smyslu, nýbrž o absolvování stáží a poskytování levné pracovní síly soukromým subjektům za podpory státu.“

Považuji to za konkrétní příklad toho, kdy se díky podpoře stává dobrovolnictví něčím jiným, dostává jiný statut. Osobně nevidím nic špatného na tom, když se díky dobrovolné práci podaří někomu nalézt zaměstnání nebo placenou stáž. Rozhraní těchto činností může být někdy obtížně čitelné. Jde jen o to, aby nebylo zneužito statutu dobrovolníka.

Inspiraci najdeme také v Portugalsku, tak se dobrovolníkům vystavuje *identifikační karta* na ministerstvu sociálních věcí.

Právní úprava dobrovolnictví v zemích Evropské unie, Konference „Dobrovolnictví bez hranic“, v Kroměříži, 14. května 2007

Země	Zákon	Placení náhrad	Jiná forma
Belgie	Zákon z roku 2005, definuje dobrovolníka	Placení náhrad podle zákona, až 28 E/den, - i nezaměstnaní	Nejvyšší rada pro dobrovolnictví, poradní orgán vlády
Bulharsko	nemá	–	Zákon o zvládání krizových situací, uvádí dobrovolníka
Dánsko	nemá	–	Dánské dobrovolnické centrum
Estonsko	nemá		
Francie	Zákon upravuje: - dobrovolnou civilní službu, z. roku 2000 - dobrovolné hasiče - dobrovolníky akcí mezinárodní solidarity	Ze zákona o civilní službě mají nárok na měsíční kapesné a náhradu výloh, výše je stanovena zákonem - i nezaměstnaní	Tradice dobrovolníků v zahraničí „Lékaři bez hranic“ - organizují a podporují ministerstva
Irsko	nemá	Nezaměstnaní mohou pracovat jako dobrovolníci, ale musí prokázat svoji vůli k zaměstnání, aby nepřišli o nárok na podporu	Národní rada pro dobrovolnictví, poradní orgán vlády
Litva	Dobrovolnictví upravuje: - Zákon o charitě - Zákoník práce	Vyhláška stanovuje: - cestovné - stravné a další náhrady výloh, které dobrovolníkovi platí zaměstnávající organizace	Pracovní skupina na podporu dobrovolnické práce, od roku 2005, iniciovaná Litevskou státní radou
Lucembursko	Zákon o dobrovolnické službě, z roku 1999 je zaměřen na mladé lidi (16-25 let)	Náhrady výloh poskytuje zaměstnávající organizace	Lucemburské národní dobrovolnické centrum

Maďarsko	Zákon o dobrovolnictví z roku 2005, definuje dobrovolnictví jako činnost vyvíjenou pro hostitelskou organizaci a bezúplatně	Náhrady výloh + omezené kapesné (do 25% minimální mzdy)	
Polsko	Zákon o aktivitách veřejného zájmu a dobrovolnictví z roku 2003	Hradí výlohy spojené s výkonem služby	
Portugalsko	Zákon z roku 1998, vymezuje práva a povinnosti dobrovolníka	Náhrady výloh do výše stanovené zaměstnavající organizací	Národní rada na podporu dobrovolnictví = orgán ministerstva sociálních věcí, vydává identifikační karty dobrovolníka, vede registr dobrovolníků
Rakousko	Dobrovolnictví upraveno ve více zákonech, např. o spolcích dobrovolných hasičů, O dobrovolných záchranářích, připravuje se komplexní zákon	Dobrovolní hasiči a záchranáři mají nárok na úrazové pojištění V Rakousku je velký počet spolků, 33% Rakušanů se angažuje jako dobrovolníci - ve sportu - v péči o seniory a postižené - pro politickou stranu	Rakouská rada pro dobrovolnictví = poradní orgán Spolkové vlády Od roku 2005 je zaveden Rakouský pas dobrovolníka, obsahuje všechny dobrovolnické aktivity jednotlivce, poskytuje reference o předchozích aktivitách
Řecko	nemá	–	
Španělsko	Zákon o dobrovolnictví z roku 1996, uvádí aktivity veřejného zájmu	Právo na náhradu výloh, na pojištění proti úrazům - i nezaměstnaní Do doby zrušení povinné vojenské služby v roce 2001, od doby platnosti zákona bylo dobrovolnictví započítáno namísto vojenské služby	
Velká Británie	Dobrovolnictví není upraveno zákonem, ale je dáno tradicí a dobrými mravy	Placení náhrad není dané zákonem, ale patří k dobrým mravům a většina organizací je plní	Úmluva o vztazích mezi vládou a dobrovolnictvím a komunitním sektorem, vyjadřuje zájem vlády na podpoře dobrovol.

Využití českého zákona o dobrovolnické službě v mezinárodním měřítku

**Mgr. Radek Jiránek,
Ministerstvo vnitra ČR,
oddělení dobrovolnické služby**

Využití českého zákona o dobrovolnické službě v mezinárodním měřítku

Datem 1. ledna 2003 vstoupil v platnost **zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě** a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě). Gesce za jeho praktické provádění byla svěřena Ministerstvu vnitra, konkrétně odboru prevence kriminality. Zákon ve společnosti posiluje postavení dobrovolníků i nestátních neziskových organizací, které s nimi pracují. Nastavuje standardy organizování dobrovolnictví. Rozhodnutí o udělení akreditace potvrzuje dané organizaci, že její dobrovolnická činnost je v souladu s podmínkami požadovanými zákonem a po nabytí účinnosti rozhodnutí má tato organizace možnost požádat o stání dotaci.

Zákon uvádí do českého právního řádu nové pojmy: **vysílající organizace** – jedná se o **nestátní neziskovou organizaci se sídlem v České republice**, která dobrovolníky vybírá, eviduje, připravuje na výkon dobrovolnické služby a uzavírá s nimi smlouvy o výkonu dobrovolnické služby za předpokladu, že je držitelem akreditace. Je to tedy organizace, která může české dobrovolníky vysílat do zahraničí a současně může přijímat dobrovolníky - cizince ze zahraničí a dále je vysílat na území ČR. Vysílající organizace může dobrovolníka vyslat pro svoji potřebu a stává se tak zároveň organizací přijímající.

Dobrovolníci jsou vysíláni do **přijímající organizace**, což je právnická nebo fyzická osoba, pro jejíž potřebu je dobrovolnická služba vykonávána, v **ČR i kdekoli v zahraničí**. Přijímající organizace nepotřebuje akreditaci.

Vysílající organizace uzavírají s dobrovolníky smlouvy o výkonu dlouhodobé nebo krátkodobé dobrovolnické služby. U dlouhodobé se jedná vždy o písemnou podobu smlouvy. V případě krátkodobé dobrovolnické služby vykonávané na území ČR mohou být smlouvy písemné nebo ústní, ale při výkonu krátkodobé služby v zahraničí musí mít vždy písemnou formu. Smlouvy upravují vzájemné vztahy vysílající organizace a dobrovolníka. **Český dobrovolník vyslaný do zahraničí musí být vždy starší 18-ti let.**

Vysílající organizace rovněž uzavírají smlouvy s organizacemi přijímajícími. Jde o smlouvy písemné, upravující podmínky činnosti dobrovolníků v přijímajících organizacích a vztahy mezi vysílající a přijímající organizací.

Co je třeba podle zákona splnit při vysílání českých dobrovolníků do zahraničí:

- proces vysílání organizuje tuzemská vysílající organizace, která je držitelem akreditace MV,
- tato organizace odpovídá za výběr, přípravu, pojištění, dopravu, případné očkování a další smluvně domluvené podmínky výkonu dobrovolnické služby v zahraničí odpovídající situaci v cílové zemi,
- přijímající organizací je partnerská organizace v zahraničí zajišťující vlastní „pracovní místo“ dobrovolníka,
- dobrovolník také může být vyslán pro potřeby vysílající organizace (její pobočky v zahraničí), která je v té chvíli současně v pozici „přijímající“ organizace.

Ujasnění terminologie

V praxi je rozšířený model kdy česká akreditovaná organizace naváže spolupráci se zahraniční nestátní neziskovou organizací a ta vyšle dobrovolníka – cizince do ČR. Z pohledu dobrovolnické terminologie to pak vypadá, že zahraniční organizace je vysílající a česká přijímající. To je však omyl. Paragraf 4 zákona o dobrovolnické službě hovoří jasně – akreditovaná vysílající organizací musí mít sídlo na území ČR. Při využití zákona o dobrovolnické službě se česká akreditovaná organizace, která dobrovolníka v zahraničí získala ocitá v postavení vysílající organizace, která cizince na území ČR vyšle buď sama sobě nebo nějaké další české právnické či fyzické osobě.

Jak podle zákona postupovat při přijímání zahraničních dobrovolníků v ČR:

Přijímající organizace v ČR řeší v zásadě dvojí situaci:

- a) cizinec v ČR bez vízové povinnosti;
- b) cizinec v ČR s vízovou povinností.

a) cizinec v ČR bez vízové povinnosti

Jestliže pobyt cizince bez vízové povinnosti na území ČR, přesáhne **90 dnů** (tzv. turistický pobyt), je třeba se řídit zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR (cizineckým zákonem) a zažádat podle § 18 tohoto zákona o povolení k přechodnému pobytu na místně příslušném, okresním pracovišti Služby cizinecké a pohraniční policie Policie ČR. To je případ dlouhodobé dobrovolnické služby.

Dle § 13, odst 1, b) výše uvedeného zákona musí zahraniční dobrovolník předložit:

1. doklad potvrzující úhradu ubytování a stravování v době pobytu,
2. **nebo doklad o tom, že ubytování a stravování mu bude poskytnuto bezplatně nebo bude hrazeno vysílající organizací.** Takové ujednání je obsaženo ve smlouvě o dlouhodobé dobrovolnické službě, která se v daném případě předkládá jako doklad pro cizineckou policii).

b) cizinec v ČR s vízovou povinností (např. z USA)

V tomto případě se postupuje rovněž podle zákona o pobytu cizinců, **dobrovolník má vízovou povinnost i pro pobyt kratší 3 měsíců (resp. 90 dnů).** O vízum žádá na českém zastupitelském úřadě v zemi trvalého pobytu a předkládá podle § 30 a § 31 cizineckého zákona:

- cestovní doklad,
- doklad potvrzující účel pobytu na území,
- prostředky k pobytu na území (podle § 13 daného zákona)
- doklad o zajištění ubytování po dobu pobytu na území ČR,
- výpis z evidence Rejstříku trestů jako podklad k posouzení trestní záchovalosti (podle § 174 daného zákona); to neplatí v případě cizince mladšího 15 let,
- fotografie,
- doklad o uzavření cestovního zdravotního pojištění na předpokládanou dobu pobytu které uhradí náklady léčení v souvislosti s úrazem nebo náhlým onemocněním na území ČR, včetně nákladů spojených s převozem nemocného do státu, jehož cestovní doklad vlastní, nebo do jiného státu, ve kterém má povolen pobyt, a to do min. 30 000 EUR (toto je přesně specifikováno v § 5 cizinec. zákona).

V případě zahraničních dobrovolníků, kteří mohou **předložit smlouvu o výkonu dlouhodobé dobrovolnické činnosti s organizací akreditovanou MV se procedury spojené se žádostí zjednodušují**. Tato smlouva je považována za doklad o účelu pobytu, lze jí doložit též zajištění ubytování a úhrady nákladů na stravování (pokud jsou ve smlouvě obsažené příslušné závazky vysílající organizace vůči zahraničnímu dobrovolníkovi).

Statistika akreditací udělených na dobrovolnickou službu v zahraničí

- Od roku 2003 do dubna 2007 byla **akreditace k vysílání dobrovolníků do zahraničí udělena 5 vysílajícími organizacím na 6 projektů** (organizace mohou žádat na veškerou svoji dobrovolnickou činnost nebo pouze na jednotlivé projekty podle délky a zaměření dobrovolnické činnosti a podle cílových států nebo regionů):
 - DUHA, o.s.
 - INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o.s.
 - Slezská diakonie – evidovaná právnická osoba
 - SADBA – Salesiánská asociace dona Boska, o.s.
 - Arcidiecézní charita Praha – evidovaná právnická osoba
- **celkem je držitelem platných akreditací 76 organizací;**
- ze všech udělených akreditací tvoří **projekty, v nichž jsou dobrovolníci vysíláni do zahraničí 6,6%.**

Přehled státních dotací MV na dobrovolnickou službu

O dotaci může požádat pouze držitel akreditace. Žádá se o **státní účelovou dotaci** určenou na neinvestiční výdaje, minimálně 30% z celkových nákladů projektu žadatel **odává z jiných než státních zdrojů, maximálně 70% nákladů může požadovat u Ministerstva vnitra.**

Rok	Celkem dotace na dobrovolnictví	Dotace na dobrovol- nictví v zahraničí	Vyjádření v % dotace do zahraničí a celkové dotace
2005	9 798 000	1 404 000	14
2006	12 801 000	1 833 000	14
2007	14 880 000	1 672 000	11

Akreditované dobrovolnictví vykonávané v zahraničí nebo v ČR s účastí zahraničních dobrovolníků představuje dosud poměrně malé procento z celkového počtu akreditovaných dobrovolnických projektů.

Zpracoval:

Mgr. Radek Jiránek a PhDr. Markéta Doležalová, oddělení preventivních programů a dobrovolnické služby, odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra, květen 2007.

Přínosy mezinárodního dobrovolnictví pro dobrovolníka i místní komunitu

**Ing. Mgr. Vojtěch Tutr,
Národní dobrovolnické centrum HESTIA Praha**

Přínosy mezinárodního dobrovolnictví pro dobrovolníka i místní komunitu

Můj příspěvek si neklade ambice stát se nějakým detailním popisem či analýzou stavu mezinárodního dobrovolnictví. Bude spíše pokusem o jakousi typologii a rozvržení tématu.

Nejprve bych se chtěl věnovat možnostem, jaké v současnosti mezinárodní dobrovolnictví nabízí. Asi u nás nejrozšířenější či nejvýznamnější je program Mládež, nebo od roku 2007 Mládež v akci. O něm zde bude ještě řeč. Jedná se o program organizovaný Evropskou komisí, i když není vztažen pouze na Evropu. Probíhá dnes prakticky již na všech kontinentech kromě Antarktidy. V rámci tohoto programu může dobrovolník vycestovat na 2 týdny až 12 měsíců do neziskové organizace v zahraničí, nebo naopak nezisková organizace zahraniční dobrovolníky přijímat. Program je dobře zajištěn zejména finančně, o dalších podrobnostech jistě budou referovat následující řečníci.

Dále můžeme rozlišit tzv. rozvojové či humanitární projekty. Jde o dobrovolnictví v zemích, které postihla buď nějaká katastrofa, nebo se potýkají s problémy jako je chudoba, velká negramotnost, pandemie apod. Účast v těchto programech nebývá tak jednoduchá, neboť v těchto zemích není nedostatek lidí schopných pracovat. Co naopak chybí jsou často finance či znalosti. Proto zájemcům o tyto projekty je třeba připomínat, že si většinu nákladů budou muset uhradit sami, někdy dokonce ještě zaplatit jakýsi poplatek za to, že smějí zadarmo pomáhat. Z takovýchto poplatků se pak většinou uhrazuje materiál, či další nezbytné náklady pro fungování projektu.

Výměnné pobyty realizují organizace, které mají partnery v zahraničí. Jedná se často o mezinárodní asociace, jako je například YMCA, či INEX-SDA. Většinou se v těchto programech platí částečné náklady – například jízdné, nebo i nějaký poplatek za zprostředkování výjezdu.

Dobrovolnictví specialistů je organizováno mezinárodními sdruženími typu OSN, nebo Lékaři bez hranic. Působí právě v humanitárních a rozvojových projektech a požadují po dobrovolnících nějakou specializaci. Často se jedná o zdravotníky, odborníky na vodní hospodářství, zemědělství, vzdělávání. Tyto programy bývají také finančně zajištěny, někdy dostává dobrovolník dokonce i jakousi finanční kompenzaci, která může být i velmi vysoká a zakládá otázku, zda se v těchto případech ještě jedná o dobrovolnictví.

Existují jistě i další nejrůznější možnosti dobrovolnictví za hranicemi, jako jsou církevní díla, či neorganizované dobrovolnictví, kdy se cizinec prostě zapojí v místě svého dočasného pobytu do dobrovolnické činnosti.

Zkušenosti naší organizace se týkají hlavně programu Mládež, díky kterému jsme vyslali od roku 2001 do dnešního dne 53 dobrovolníků vesměs na dlouhodobou dobrovolnic-

kou službu. Informace máme také od našich partnerských organizací o jejich projektech, z nichž některé jsem zde jmenoval.

Důležitým prvkem dobrovolnické činnosti je motivace dobrovolníků. Zde bych si vypůjčil typologii Pavola Friče, jak ji představil ve studii Dárcovství a dobrovolnictví v České Republice vydané roku 2001. I když Frič kategorie nazývá jinak, jedná se o to, že první kategorie je „orientovaná na pomoc“ – to jsou ti, kteří odpověděli, že je k dobrovolnictví vedla touha pomáhat, nebo dělat dobro, mravní přesvědčení či náboženská víra. Další kategorií je motivace „orientovaná na problém“. Dobrovolníci se zajímali o řešení nějaké konkrétní věci, se kterou měli zkušenost ve svém okolí a dobrovolnická činnost byla pro ně jen prostředkem k vyřešení problému. Poslední uvádím motivaci „orientovanou na „zisk“, kdy se dobrovolníci věnují činnosti proto, že jim něco přináší. Může to být praxe, sociální kontakty, zkušenosti, nebo jen pocit užitečného a aktivního života. Tyto tři typy se v citované studii vyskytovaly přibližně ve stejném zastoupení.

Z vlastních pozorování mohu dovodit, že podobně je tomu i u dobrovolníků přijíždějících k nám ze zahraničí, či naopak do zahraničí vyjíždějících. Samozřejmě, že se mírně liší podle toho, jakého konkrétního projektu se dobrovolník účastní z těch, co jsem uvedl výše.

Od motivace se odvíjí přínos, který pro dobrovolníka taková zkušenost má. Ten může být někdy i nezáměrný – jakýsi vedlejší produkt. Takového působení se pak využívá v programech neformálního vzdělávání. Je to tedy především zvýšení samostatnosti a osobnostní zralosti. Je logické, že pokud jste v cizí zemi odkázáni více méně na sebe a své rozhodování, vyrovnáváte se s cizím prostředím, jazykem, zvyklostmi, procházíte celkem intenzivním sebezkušenostním procesem.

Dalším přínosem je jistě získání kontaktů. Mohu potvrdit, že přátelství vzniklá na mezinárodních dobrovolnických akcích se udržují dlouho poté, dobrovolníci se navštěvují, mají se na koho v dotyčné zemi obrátit, pokud tam cestují. Samozřejmostí je zlepšení jazykových schopností a získání zkušeností.

Přínosy dobrovolníků pro naše organizace lze srovnat na té „fyzické“ rovině s přínosy českých dobrovolníků. Činnost, kterou vykonává český dobrovolník většinou dobře zastane i cizinec a naopak, pokud se nejedná o činnost, kde je důležitá znalost jazyků, kterou zahraniční dobrovolník nedisponuje. (I když jsou časté případy, že k nám přijíždějí dobrovolníci již s pokročilou znalostí češtiny, anebo jsou schopni se v krátké době jazyku naučit.) Co přináší zahraniční dobrovolník specifického je „prvek jiného“. To je v našich podmínkách jeden z největších přínosů mezinárodního dobrovolnictví. Nezažatá zkušenost, pohled z jiné strany, inspirace, kterou nás mohou obohatit i naši dobrovolníci bývá v těchto případech zintenzivněna.

Nezanedbatelnou možností přínosů pro místní komunitu jsou mezinárodní partnerství, která dobrovolníci mohou přinést, nebo se podílet na jejich vzniku. Zvláště usilujeme-li o výměny zkušeností a realizace mezinárodních projektů, je taková zdroj kontaktů vítaný.

V neposlední řadě přináší dobrovolník zkušenosti s řešením problémů v jiné zemi.

Přínosy dobrovolníků v rozvojových projektech jsou obdobné. Více se však cení právě ony specifické znalosti, které dobrovolníci z „více rozvinutých zemí“ přinášejí. Zmínil jsem také finanční přínos, který pro rozvojové projekty dobrovolnictví má. V některých případech jsou zahraniční dobrovolníci jediným zdrojem příjmů vzdělávacích, sociálních či zdravotních projektů.

Mezi další přínosy v těchto případech můžeme zařadit informace, které dobrovolníci přinášejí – zejména do vzdělávacích projektů a také něco co bych nazval solidaritou a snížením izolace. Jako příklad bych zde použil naši zkušenost s vysláním dobrovolnice do projektu v Betlémě. Toto kdysi velmi turistické místo je dnes odříznuto od světa. Místní lidé velmi trpí nejistou politickou situací a ztrátou příjmů z turistického ruchu. Pro mnohé místní lidi bylo velmi povzbudivé v jejich neradostné situaci, že jejich nelehký osud s nimi přijíždí sdílet někdo, kdo by mohl v klidné a blahobytné Evropě vydělávat a žít ve srovnání s nimi v komfortu.

Závěrem bych shrnul specifika zahraničního dobrovolnictví. Oproti „domácímu“ je zahraniční dobrovolnictví finančně daleko náročnější, a to pro všechny zúčastněné. Je také náročnější na organizaci. Nelze se pouštět do mezinárodních projektů s nespolehlivými partnery. Klade také větší nároky na samostatnost dobrovolníků a v neposlední řadě vyžaduje od všech zúčastněných předchozí vzdělávání, nebo alespoň chuť učit se a tolerovat jinakost.

Děkuji za pozornost.

Dobrovol'níctvo jako spôsob formovania hodnotového systému vysokoškolského študenta

**Ing. Libuša Radková, PhD.
Trnavská univerzita**

Dobrovol'níctvo ako spôsob formovania hodnotového systému vysokoškolského študenta

**Doc. Ing. Libuša Radková, PhD., m.prof.
prof. MUDr. Ladislav Šoltés, DrSc.**

1. Katedra dobrovol'níctva Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity
2. Katedra medicínskej etiky a bioetiky Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave

Dobrovol'níctvo sa v našich podmienkach stáva stále výraznejším prejavom spoločenskej angažovanosti a aktivity. Zasahuje do všetkých oblastí, kde človek je ochotný venovať svoj čas, ruky i rozum pre službu inému človeku, skupine alebo spoločnosti vôbec a to bez akéhokoľvek nároku na finančnú odmenu. Dobrovol'ník nemá pritom ani pocit obety, teda že sa niečoho pre neho dôležitého zriekol a pomáha, kde pomôcť treba, ako prejav svojej občianskej a ľudskej zrelosti. Získava sám jedinečný pocit užitočnosti a zmyslu života v službe.

Dobrovol'níctvo je staré ako ľudstvo samo, ba môžeme povedať, že ľudia dokázali prežiť aj tým, že si navzájom pomáhali. Kresťanstvo však k tomuto ľudskému aspektu pridalo, ba obohatilo ho o aspekt transcendentný. Mená ako matka Tereza, nositeľka Nobelovej ceny mieru, sa stali pojmom, stotožneným s ľudskou solidaritou a službou pramenicou z autentickej lásky k inému.

Ako vysokoškolskí učitelia v odboroch sociálna práca a verejné zdravotníctva, ktoré spadajú pod takzvané pomáhajúce profesie a dlhoroční dobrovol'níci sme si už dávnejšie uvedomovali, že nestačí mladých ľudí len naučiť odborným vedomostiam. Práve obdobie vysokoškolského štúdia je práve tým obdobím, keď si mladý človek ešte stále utvára svoj hodnotový systém. Aj keď možno sa nezdá v dnešnej na konzum zameranej spoločnosti dôležité hovoriť o nejakých iných hodnotách, uvedomovali sme si zodpovednosť učiteľa prispieť pozitívnym spôsobom aj k výchove a formovaniu mladých ľudí, nielen k odovzdávaniu vedomostí. Práve dobrovol'níctvo predstavuje ten rozmer, ktorý môže mladého človeka mimoriadne obohatiť a dať mu smerovanie na celý život.

Podľa nášho názoru má svoj veľký význam nielen aby vysoká škola dokázala dobre pripraviť študentov po odbornej stránke, ale aj motivovať mladých ľudí smerom k dobrovol'níctvu, ako životnému štýlu, ktorý dáva ohromnú príležitosť mladému človekovi nájsť svoje

miesto, primerané jeho možnostiam a schopnostiam, pri riešení súčasných a budúcich problémov spoločnosti. Učí ho spoluzodpovednosti za ďalší vývoj spoločnosti a motivuje ho vnímať, chápať, reagovať na problémy iných a pomáhať ich riešiť.

Vysokoškolské obdobie, a to konštatuje skoro každý spätne, môže patriť k najkrajším obdobiam života. Dáva mladému človekovi príležitosť poznávať hodnoty, ktoré prekračujú egoistické záujmy jednotlivca alebo skupiny, umožňujú mu popri štúdiu využitie voľného času k novej, vyššej forme sebarealizácie, ktorá sa môže stať jeho celoživotnou normou a potrebou.

Mladý človek dnes je zaplavovaný rôznymi reklamnými ponukami a potrebuje sa naučiť určitej selekcii a zodpovednosti. Okrem iných vplyvov, či už filozofických, svetonázorových, náboženských, kultúrnych, umeleckých a ďalších, potrebuje si franklovsky zodpovedať otázky o zmysle života vôbec a svojho zvlášť.

Zmysel to nie je len význam niečoho, ale tiež úloha k niečomu. Ak považujem za zmysel starať sa o svoje zdravie, potom je to úloha, ktorú by som mal plniť. Ak je zmyselné chrániť životné prostredie, potom je to úloha. Ak je okolo nás veľa utrpenia, či už zavineného alebo nezavineného, je to úloha proti nemu bojovať alebo ho zmierňovať.

Známe sú výskumy, ktoré robil v Nemecku Tauscher so svojimi doktorandmi v rokoch 1987 až 1994, z ktorých vyplynulo, že vysoké vnímanie zmyslu v živote koreluje so spokojnosťou so životom a citovou vyrovnanosťou. Na vzorke 400 sledovaných zistil, že 68% videlo naplnenie zmyslu v tom, čo robia pre iných, v bytí pre druhých. Nikto tu nie sme iba pre seba, sme tu pre iných.

Naplnenie zmyslu života v službe iným je jedným z najnádhernejších možností naplnenia zmyslu.

Do toho procesu naplnenia zmyslu nastupuje práve duchovná dimenzia človeka, ktorá je dimenziou ľudskej slobody a nepodlieha deterministickým vplyvom. Teda robiť niečo pre iných, robiť niečo pre spoločnosť, životné prostredie, pomáhať sociálne odkázaným a mnoho ďalších, naplňa človeka jedinečným pocitom užitočnosti, ktorý je akýmsi motorom našich aktivít a zmyslu.

A to podstatné je, že to môže robiť človek dobrovoľne, bez ekonomického zisku a prestíže, proste z vnútornej potreby.

Určite neprekvapuje, že práve sociálna práca je oblasť, kde dobrovoľnícke aktivity majú svoje mimoriadne opodstatnenie a tradíciu. Uvedomujúc si všetky tieto skutočnosti rozhodli sme sa v roku 2003 založiť v rámci výučby sociálnej práce Katedru dobrovoľníctva. Katedra teda nevznikla náhodne, ale bola výsledkom objektívnej potreby pripraviť absolventov sociálnej práce na to, aby do svojho profesionálneho pôsobenia zahrnuli podporovanie a v rámci svojich možností i zakladanie skupín dobrovoľníkov pre riešenie

Pomoc dobrovolníků na východ od našich hranic

**Vítězslav Vurst,
ADRA**

Dobrovolnictví „na východ“ od našich hranic

Dovolím si k tématu konference přinést několik myšlenek o kterých bych si přál, aby rozšířily náš pohled na dobrovolnictví za hranicemi naší země a pomohly k jeho lepšímu plánování. Jde o to, aby přínos dobrovolníků byl pro obě strany hodnotný a jde-li to, trvalý.

Pojem „dobrovolník“ má na různých místech různé významy

Mluvíme-li o dobrovolnictví za hranicemi naší země, je třeba brát v úvahu (stejně jako ve všech oblastech), že neexistují pouze hranice politických území, ale také hranice kultur, myšlení, atd... Prohlásil-li prezident Ruské federace Putin ve své zprávě ze dne 26. 4. 2007, že je v Rusku přibližně 8 milionů dobrovolníků, pak měl určité pravdu. Jedná se ale zřejmě o jiné dobrovolnictví než to, jak mu například rozumí rakouští hasiči, kde je přibližně pouze deset profesionálních hasičských sborů a ostatní hasiči jsou dobrovolníky.

Při našem působení v kavkazském Beslanu jsme obdivovali tradice Osetinců, kteří například při úmrtí v sousedství zcela přirozeně přebírají celou řadu starostí za rodinu, která prožívá smutek – od zařízení pohřbu až po zabezpečení základních životních potřeb. To je příklad dobrovolnictví v nejčistší podobě. Dobrovolnictví neřízené, neopírající se o specifické zákony, přitom však vysoce účinné. Vyzkoušené po staletí a zajišťující bezpečí a jistoty. Uvádím tento příklad proto, abychom se varovali posuzování „dobrovolnické kultury“ pouze srovnáváním zákonů o dobrovolnictví. Abychom ke každé kultuře přistupovali s určitou pokorou a pokud se rozhodneme něco ze své vlastní kultury nebo zkušeností „vyvést“, pak abychom tak činili s vědomím, že naše chápání věci není jediné možné a dokonce nemusí být ani ta nejlepší. Tím nechci říct, že bychom neměli co nabídnout, nebo že bychom neměli nabízet.

Dobrovolnictví pouze nevyvážet, ale také učit

Naše organizace má mimo jiné zkušenosti s organizováním dobrovolnické pomoci na Ukrajině a to při mimořádných událostech v podobě záplav, případně při různých prázdninových aktivitách. Kromě krásných setkání se srdečnými lidmi, jsme se celé řadě věcí naučili. Mimo jiné jsme pochopili, že naše zkušenost z ČR, kdy se při záplavách hlásí stovky dobrovolníků, aby nezištně pomáhali, je do prostředí Ukrajiny nepřenositelná. Po velkých záplavách v povodí řeky Tisy jsme se prostřednictvím naší sesterské ukrajinské organizace snažili zapojit místní mladé lidi do dobrovolnické pomoci. Jednalo se o obce, ve kterých

bylo zcela zničeno mnoho domů a mnoho lidí bydlelo jen v dřevěných boudách. Naši Ukrajínští přátelé s radostí souhlasili s naším příjezdem, s naší pomocí, s našimi dobrovolníky - nevnímali však potřebu se sami zapojit. Rozpačitě vnímali náš požadavek, aby na jednoho českého dobrovolníka zajistili dva dobrovolníky z Ukrajiny. Když se to nakonec podařilo, setkali jsme se se skupinou převážně velmi mladých lidí (kolem patnácti let), jejichž veškeré náklady jsme museli zaplatit my.

Není to pouze tato jediná zkušenost. Pochopili jsme že tento typ dobrovolnictví, dobrovolnictví, ve kterém jde o pomoc neznámým lidem nebo společnosti, nemá zde tradici a je třeba ho podporovat - učit. Na konci takových pobytů obě skupiny zjistí, že se vzájemně mohou obohatit. Naši dobrovolníci obvykle mluví o srdečnosti, zatím co ukrajínští přátelé odjíždí s vnímáním širší odpovědnosti, než je odpovědnost pouze za nejbližší rodinu a známé.

Peníze pomáhají, ale i kazí

Nejedna nezisková organizace má nepříjemnou zkušenost, jak její působení v jiných zemích je přirozeně spojováno s představou neúměrných finančních prostředků, které jsou místními očekávány. V řadě projektů (zvláště v projektech financovaných z EU) jsou vyčleněny mzdové prostředky, které nezohledňují mzdové rozdíly v jednotlivých zemích. V minulých letech jsme tak společně vypěstovali v řadě zemí představu, že pracovat v neziskové organizaci je výborný zdroj příjmu, o kterém se v místních poměrech nikomu ani nesní. Vedle skutečnosti, že místní lidé dostanou velmi solidní odměnu (častokrát několikrát přesahující místní poměry), má toto konání mnoho negativních dopadů. Vedlejším produktem takového působení je pak také likvidace dobrovolnictví a v mnoha případech přehnané nároky na mzdy, kterými je další spolupráce přímo podmiňována. Někdy si kladu otázku, jestli svým působením v takových případech více neškodíme, než pomáháme.

Nepomáhat pouze sami sobě

Dobrovolnictví v jiných zemích má bezesporu celou řadu kladů. Vedle poznání nových kultur, lidí, atd. může být vedlejším produktem i ne jeden negativní dopad. Dovolím si v závěru na jeden z nich poukázat. Čím větší sociální rozdíl mezi domovskou zemí dobrovolníka a zemí, kam jako dobrovolník přijel, tím více potřeby udělat něco konkrétního se dobrovolníků často projevuje. Je to projev jejich citlivosti. Ale právě tento „citlivý“ přístup má za následek mnohdy různá „necitlivá“ rozhodnutí a aktivity. Platí to obzvláště, začneme-li plánovat jakoukoli formu pomoci. To co bez znalosti místní kultury, zvyků a ostatních souvislostí považováno za pomoc, pomoci ve skutečnosti vůbec nemusí být. Mnohokrát jsem zažil, jak nadšený dobrovolník organizoval pomoc ve své zemi, která ve skutečnosti nebyla ani potřebná. Potřeba vznikla v myšlení nadšeného člověka bez znalostí širších souvislostí a dopadů. Jakákoliv pomoc v jiných zemích by měla být dobře promyšlená, vycházet ze znalosti místního prostředí. Umění skončit je často těžší než umění začít. Platí to zvláště v plánování pomoci.

Dobrovolnictví s INEX-SDA aneb kam jsme posunuli hranice od roku 1991

**Mgr. Martina Jirasová,
INEX-SDA**

Dobrovolnictví s INEX-SDA aneb kam jsme posunuli hranice od roku 1991

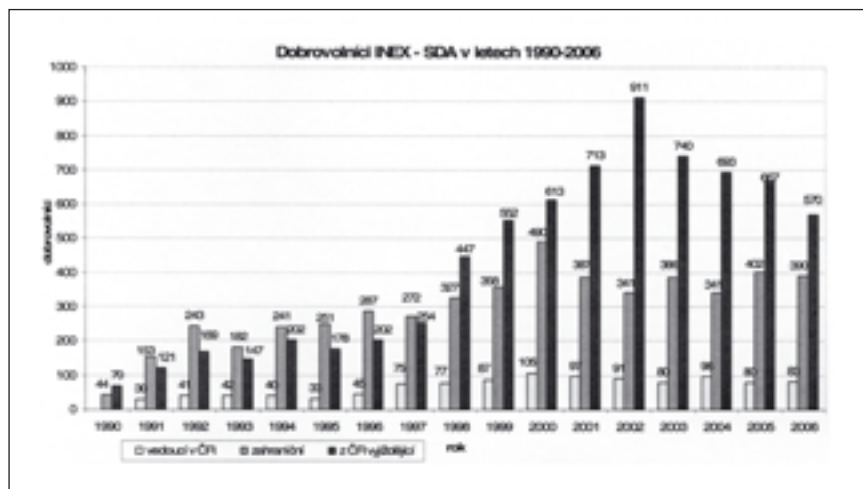
Vážené dámy, vážení pánové,

INEX – Sdružení dobrovolných aktivit je občanským sdružením založeným roku 1991 za účelem podpory a propagace dobrovolnictví. Zabývá se zejména vysíláním a přijímáním dobrovolníků na dobrovolnické projekty v ČR a zahraničí. Dovolila jsem si dát svému příspěvku poněkud honosný název – kam jsme posunuli hranice od roku 1991 – vychází z úvah nad tím, jak INEX-SDA za dobu své existence rozšířil projekty, jak jeho směřování ovlivnili dobrovolníci a jak se mění zájmy a motivace dobrovolníků.

INEX-SDA se v roce 1990 zapojil do mezinárodní výměny dobrovolníků, jejíž kořeny sahají až do roku 1920. Tehdy se poprvé sešla mezinárodní skupina mladých lidí na mírovém projektu obnovy válkou poničené vesnice na pomezí Francie a Německa. Z této iniciativy se inspirovaly i další státy a pomoc na veřejně prospěšných projektech, která kromě rozměru pracovního v sobě zahrnuje i zkušenost mezikulturního poznání, překonávání jazykových bariér a práci v mezinárodním týmu, se postupně rozrostla do celosvětového měřítka. V České republice se tento druh dobrovolnictví plně rozvinul až po roce 1990, nicméně měl své předchůdce v tzv. mezinárodních budovatelských táborech v dobách komunismu.

Projekty se dle doby trvání dělí na krátkodobé (2 - 3 týdny), střednědobé (1 - 3 měsíce) a dlouhodobé (3 měsíce až několik let). Krátkodobé projekty, které tvoří největší část naší mezinárodní spolupráce, jsou zaměřeny na 4 základní oblasti: environmentální (práce v přírodě, údržba stezek, parků, apod.), renovační a archeologická (opravy hradů, kulturních památek, pomoc na archeologických výzkumech), sociální (práce s dětmi či znevýhodněnými skupinami obyvatel – uprchlíci, menšiny, lidé s postižením, apod.) a rozvoj místních komunit (aktivity na venkově, malých městech – práce dle potřeb místa – od rekonstrukcí po pořádání kulturních akcí, festivalů, apod.). Dlouhodobé projekty mají velmi obdobné zaměření, častěji se však věnují komunitní práci a práci s dětmi či lidmi se znevýhodněním. Každý projekt má tzv. vedoucího, jsou to dobrovolníci, kteří mají na starosti hladký průběh projektu. Koordinují skupinku mezinárodních dobrovolníků (6-15 osob), komunikují s místním partnerem a domlouvají s ním každodenní práci, připravují program pro volný čas, řeší krizové situace, apod. INEX-SDA vedoucí na jejich práci připravuje na pravidelných školeních.

INEX-SDA za 15 let své existence vyslal do zahraničí více než 7000 dobrovolníků, přes 5000 zahraničních dobrovolníků naopak přijelo pomáhat do ČR, a to pod vedením více než 1000 dobrovolných vedoucích. Další stovky dobrovolníků za ta léta pomáhaly s přípravou víkendových akcí a setkání, s prací v kancelářích, informováním o dobrovolnických příležitostech, se školením nových dobrovolníků a mnoha dalšími aktivitami.

Pozn. Graf mapuje počty dobrovolníků zapojených do krátkodobých projektů INEX-SDA. Vysílání dobrovolníků začalo již v roce 1990.

Na tomto místě bych se ráda pozastavila u grafu, který reprezentuje vývoj zájmu o dobrovolnické projekty v ČR i v zahraničí. Do roku 1998 výrazně převažoval zájem zahraničních dobrovolníků o účast na projektech v ČR. INEX-SDA v té době rozvíjel síť partnerů, jak zahraničních, tak těch, kteří v ČR nabízejí dobrovolnické projekty, a postupně se dostával do povědomí české veřejnosti. Na konci 90. let se počet pořádaných projektů v ČR ustálil mezi 45 a 50, což představuje zapojení 400 zahraničních dobrovolníků a 80-100 dobrovolných vedoucích ročně.

Nabídka zahraničních projektů od roku 1990 kontinuálně roste, do spolupráce se zapojují stále nové státy a organizace. Trendem po roce 2000 je zapojení organizací na východ a jih od Evropy. V současnosti ročně nabízíme účast na více než 1800 projektů po celém světě.

V 90. letech do ČR přijížděli zejména dobrovolníci ze západní Evropy, kteří poznávali „divoký východ.“ S postupným přibližováním ČR standardům západních evropských zemí se také mění národnostní i věková skladba dobrovolníků. Pokud jsme v roce 1990 byli zemí pro dobrodruhy-objevitele, po roce 2000 jsme zemí, kam rodiče s klidným srdcem pošlou své osmnáctileté potomky, aby bezpečně poznali svět. Posun pak můžeme najít i v motivaci dobrovolníků, a to od silného motivu pomoci s prací na začátku 90. let k většímu důrazu na přínos ze setkávání mezinárodní skupiny a mezikulturní učení.

Ve vysílání dobrovolníků byly pro INEX-SDA nejméně úspěšnými roky 2000-2002. Nabízím na tomto místě několik interpretací důvodu poklesu počtu dobrovolníků. Tento fakt není pouze českým specifikem, ale zasahuje celý „západní“ dobrovolnický svět:

Možností pro trávení volného času stále přebývá, dobrovolnické projekty mají silnou konkurenci v nabídce placených brigád (např. work and travel), zahraničních studijních pobytů, poznávacích zájezdů, apod. Zájem mladých lidí se obrací na země mimo Evropu, přičemž hlavními partnery stávající mezinárodní výměny dobrovolníků jsou organizace evropské. Zároveň roste zájem o projekty dlouhodobější charakteru (3 měsíce až 1 rok). Příprava dobrovolníků vyjíždějících na delší dobu či do zemí mimo Evropu je časově i finančně náročná a organizace si nemohou dovolit vysílat tak vysoké počty dobrovolníků, které byly vysílány do zemí evropských na projekty krátkodobé.

INEX-SDA zareagoval na tyto nové trendy programem vysílání dobrovolníků do zemí Jihu a na dlouhodobé projekty, který byl akreditován MV ČR v roce 2004. Zároveň rozvíjí aktivity na poli rozvojového vzdělávání, a to dvěma projekty – Glen a Fotbal pro rozvoj – oba projekty využívají zkušeností dobrovolníků, kteří vyjíždějí do rozvojových zemí ke zvyšování povědomí o rozvojové problematice mezi českou i evropskou veřejností. Více informací na <http://www.inexsda.cz/fotbalprorozvoj/> a <http://www.inexsda.cz/cze/glen>.

Ačkoliv na grafu absolutní počty vyjíždějících dobrovolníků klesají, není mým závěrem tvrzení, že by klesal zájem o dobrovolnictví jako takové. Od nezávazné „ochutnávky“ dobrovolnictví na 14 dní v evropské zemi se stává těžištěm zájmu rozvojový svět, globální souvislosti a dlouhodobé dobrovolnictví. Krátkodobé projekty si naopak snaží najít své příznivce i v jiných skupinách obyvatel než je mládež. V rámci iniciativy „Access4All – Otevřeno pro všechny“ jsou organizovány projekty, kterých se mohou účastnit rodiny s dětmi, teenageři, senioři, lidé se znevýhodněním (sociálním, fyzickým, apod.).

Hranice dobrovolnictví se tak stále více snažíme přiblížit našemu motto: „Dobrovolníkem může být každý.“

Více informací o dobrovolnických příležitostech najdete na **www.inexsda.cz**.

O autorce:

Mgr. Martina Jirasová (1978) vystudovala FHS UK obor Obecná antropologie, při studiu se zaměřila zejména na problematiku národnostních menšin a integrace cizinců. V letech 2004-2006 pracovala v sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny. Od roku 2006 je ředitelkou občanského sdružení INEX-SDA.

Od roku 1994 organizuje a účastní se dobrovolnických projektů v ČR i zahraničí. Je externí školitelkou INEX-SDA a ČNA Mládež, připravuje dobrovolníky na práci v mezinárodní skupině a její vedení, a to jak na národní, tak mezinárodní úrovni (Berlín 2005, Arménie 2006).

Dobrovolníkem v Ugandě

**Ing. Jana Šverdíková,
Olomouc**

Ing. Jana Šverdíková vystoupila s příspěvkem na téma Dobrovolníkem v Ugandě. Text nebyl do sborníku dodán.

Cagliari – salesiánské dobrovolnictví v zahraničí

**Mgr. Ing. Jaroslav Vracovský,
SADBA**

Cagliari – salesiánské dobrovolnictví v zahraničí

Mgr. Ing. Jaroslav Vracovský, SDB
Salesiánská asociace Dona Boska, o.s. (SADBA)

Příspěvek o salesiánském dobrovolnictví v zahraničí v programu Cagliari si rozdělíme do třech částí. V úvodní části se podíváme na to, kdo to je Don Bosko a kdo to jsou salesiáni, ústřední část bude o programu Cagliari – salesiánské dobrovolnictví v zahraničí, a ta třetí část bude obsahovat příklady některých aktivit a míst, kde dobrovolníci působí.

Jan Bosko a salesiáni

Ačkoliv naše organizace „Salesiánská asociace Dona Boska“, zkráceně SADBA, existuje poměrně krátce (byla založena v létě 2005), zkušenosti se salesiánským dobrovolnictvím jsou v naší republice poměrně větší. Salesiáni přišli do naší republiky v roce 1927, na konci letošního září to bude již 80 let, co zde žijí a působí.

Jako salesiáni odvozujeme svůj název od ženevského biskupa 16. – 17. století sv. **Františka Saleského** (1567 – 1622). Zakladatel salesiánů **Jan Bosko** (1815-1888) si ho vybral jako patrona vznikajícího díla pro jeho vlídnost a laskavost, kterou se snažil projevat hochům, o které se staral v rychle se rozvíjícím průmyslovém Turíně. Ve 40. letech 19. století viděl nelidskou situaci mladých turínských dělníků. Přicházeli do města za vi-

dinou dobré práce, končili však jako dělníci ve velmi špatných pracovních podmínkách. Nelidské poměry je často vedly brzy ke kriminalitě a záhy do vězení. A právě mladí vězni přivedli mladého kněze Jana Boska k zásadní myšlence: „Kdyby tito hoši měli někoho, kdo by je měl rád a staral se o ně, mohli by z nich být poctiví občané a dobří křesťané.“

Tak Jan Bosko začíná v době průmyslové revoluce pomalu rozvíjet dílo, které již za jeho života přerostlo nejen hranici Itálie, ale i Evropy, a postupně se rozšířilo do celého světa. Sám se stal hybnou silou rostoucího salesiánského hnutí, do kterého se postupně zapojovalo čím dál více mužů a žen, bohatých i chudých, kteří dobrovolně spolupracovali na výchově a vzdělávání nejchudších hochů a dívek. Jádrem této výchovné práce se uskutečňovalo v tzv. **oratoři**. Chtěl, aby byla domovem, školou, hřištěm a farností. Domov měl dát mladým pocit jistoty a přijetí, škola potřebné vzdělání, nutné k zapojení do pracovního procesu a uživení pozdější rodiny, hřiště volnost, radost a odreagování a farnost smysl, cíl a spiritualitu.

Salesiáni přišli do naší republiky v roce 1927. První český salesián **P. Ignác Stuchlý** spolu s dalšími zvolil za své první působiště **Fryšták** u Zlína. Dílo se rychle rozvíjí a brzy vznikají další salesiánské domy v průmyslové Ostravě, Praze a Pardubicích. Rostoucí dílo je zasaženo 2. světovou válkou a brzy po ní 40letou vládou komunistů. V době totality byla řada salesiánů uvězněna a salesiánské dílo oficiálně neexistovalo. Přesto se díky hrdinství mnohých salesiánů odehrávalo mnoho tajných aktivit, zvl. pak po Pražském jaru: letní prázdninové tábory, tzv. chaloupky, různá bytová společenství, malá teologie, příprava dalších salesiánů a jejich tajná svěcení apod.

Jak Jan Bosko, tak i čeští salesiáni, od počátku svého působení počítali s pomocí dobrovolníků. Salesiáni sami jsou vlastně jakýmsi „dobrovolníky“ na celý život, když se slibem chudoby, čistoty a poslušnosti zavazují dát všechny své síly mladým a žít a pracovat v komunitě za tímto účelem. Jan Bosko i Ignác Stuchlý vítali spolupráci každého, kdo byl ochoten přiložit ruku k dílu. I u nás za totality se všechny aktivity odehrávaly pouze díky dobrovolníkům. Na zmíněných chaloupkách vznikl dokonce ke konci 70. let minulého století systém přípravy dobrovolníků, tzv. asistentů (asistentek). Ti pak díky této přípravě byli schopni samostatně vést malý dětský tábor v utajení.

Po roce 1989 se činnost salesiánů zlegalizovala. Jádrem činnosti se stala salesiánská střediska mládeže, která se dnes nachází téměř ve všech krajských městech. Jsou otevřena mladým lidem bez rozdílu vyznání. Kromě celoroční činnosti nabízí také prázdninové tábory a další akce. K jejich uskutečňování se spolupracuje s velkým množstvím dobrovolníků.

V oblasti **mezinárodního dobrovolnictví** je nutné vyzdvihnout rok 1994. Toho roku hlavní představený světových salesiánů požádal české salesiány, aby otevřeli jedno středisko v Bulharsku. Tak v roce 1994 přichází čeští salesiáni do Bulharska a vzniká velice dobrá možnost mezinárodní spolupráce a mezinárodního dobrovolnictví. Do Bulharska začali přijíždět dobrovolníci pomáhat se stavbou, s letními tábory, s přípravou různých programů.

K rozvoji mezinárodního salesiánského dobrovolnictví přispěla ještě řada dalších věcí. Jednak Zákon o dobrovolné službě v roce 2002 a s ním spojený vznik dlouhodobého dobrovolnictví v katolické církvi pod názvem „farní dobrovolná služba“. Tento program umožnil mladým lidem prožít rok svého života převážně ve službě dětem a mládeži. Další impulsem byl ve školním roce 2003/4 roční dobrovolný pobyt českého studenta Václava Nerudy v salesiánské oratoři v mexické Tijuane. Ač neprošel nějakou systematickou přípravou, velice dobře zvládl svůj úkol a roční dobrovolná zkušenost se pro něj stala velkým přínosem.

Václav se po svém návratu pak společně s Jaroslavem Foglem a Jaroslavem Vracovským stal součástí týmu, který se začal věnovat systematickému rozvoji salesiánského mezinárodního dobrovolnictví.

Ve školním roce 2004/5 se podařilo akreditovat na MV program *Cagliero – salesiánský voluntariát*. Nikoliv v rámci SADBY, ale ještě v rámci salesiánského střediska mládeže v Kobylisích. Ukázalo se, že je ten program natolik náročný a rozsáhlý, že překračuje možnosti salesiánského střediska v Praze. Proto bylo založeno občanské sdružení Salesiánská asociace Dona Boska (SADBA), které se začalo zaměřovat na vzdělávání a přípravu dobrovolníků. V současné době má SADBA tři akreditované dobrovolnické programy. Jednak je to již zmíněný program *Cagliero – salesiánský voluntariát*, dále pak program *Salesiánští animátoři* a nakonec nejnovější program *Margherita*.

Cagliero – salesiánský voluntariát je největší ze tří uvedených dobrovolnických programů. Nezahrnuje sice největší množství dobrovolníků, zato umožňuje intenzivní službu, tj. více jak 20 hod. týdně, a to jak v ČR, tak i v zahraničí. Program předpokládá dvě možné formy. Jednak krátkodobý voluntariát, kratší jak 3 měsíce, např. měsíční pobyty v Bulharsku při pomoci s prázdninovými aktivitami. A jednak dlouhodobý voluntariát, který se pohybuje většinou v délce kolem 1 roku.

Další program *Salesiánští animátoři* představuje originální dobrovolnický program. Nemá tradiční schéma, kdy po krátké intenzivní přípravě následuje hned zapojení do služby, ale jde o 3letý program v celkovém rozsahu devíti školících víkendů. Příprava na službu trvá celý rok, tj. první 3 víkendová školení. Mnozí mladí lidé, kteří se tohoto programu *Salesiánští animátoři* účastní, už jsou většinou neakreditovanými dobrovolníky. Po prvním roce se stávají akreditovanými dobrovolníky, po druhém se stávají akreditovanými táborovými vedoucími a třetí rok slouží k doprovázení v dobrovolné službě a reflexi získaných zkušeností.

Třetí dobrovolnický program *Margherita* je program nejmladší. Je pojmenovaný po matce Jana Boska, která na stará kolena pomáhala svému synu s výchovou mladých lidí. Vznikl na základě požadavků tatínků a maminek, kteří se zapojovali do vedení různých zájmových kroužků, fotbalů, letních táborů, a chtěli se stát také akreditovanými dobrovolníky. Neměli však takové časové možnosti, aby se mohli účastnit víkendových školení programu *Salesiánští animátoři*. Program obsahuje pouze 10hodinové školení, po kterém už neakreditovaní dobrovolníci mohou sloužit akreditovaně.

Program Cagliero – salesiánský voluntariát

Program Cagliero – salesiánský voluntariát je akreditovaný dobrovolnický program, pojmenovaný po Janu Caglierovi, vůdci první salesiánské misijní výpravy, kterou vyslal v roce 1875 Jan Bosko do Argentiny v Jižní Americe. Umožňuje dobrovolníkovi prožít několik týdnů až jeden rok v některém ze salesiánských zařízení, a tím formuje mladého člověka k solidaritě a ke službě, k novému vnímání hodnot a k jinému pohledu na současný svět a evropskou kulturu. Nejde samozřejmě jen o formaci dobrovolníka, ale také o pomoc přijímající organizaci v poslání, které vykonává.

Jako každý jiný dobrovolnický projekt obsahuje tři základní fáze: přípravu, vyslání dobrovolníka a jeho službu, a pak navazující aktivity. Tento školní rok jsme byli poprvé schopni reflektovat celý cyklus projektu. První dobrovolníci, kteří se připravovali ve školním 2004/5,

v roce 2005/6 vykonávali svoji dobrovolnou službu, a na začátku letošního šk. roku 2006/7 se vrátili se svými zkušenostmi. Díky nim můžeme tento projekt upravovat a vylepšovat.

Při vytváření projektu v roce 2004 jsme si kladli řadu otázek: „Budou mít mladí vůbec zájem dělat dobrovolnou službu? Budou ochotni dát do ní rok svého života a ještě pro ni shánět prostředky? Budou chtít jít do rizikového prostředí? Budou vůbec takoví mladí lidé? ...“ Když se na podzim 2004 jako první zkontaktoval mladý manželský pár, stal se pro nás takovou motivací, že takoví lidé budou. Tito lidé se profilují většinou ze studentů VŠ, někteří i z jejich absolventů, jiní jsou již několik let zaměstnaní a dávají výpověď. V letošním roce máme jednu zajímavou dvojici dobrovolníků, snoubenců, kteří se budou o prázdninách brát a pak pojedou do indického projektu BREADS. Budou mít takovou zajímavou roční svatební cestu.

Mladí lidé se o projektu dozvídají nejčastěji prostřednictvím internetu (www.mladez.sdb.cz). Někdo také získá kontakt díky článku, uveřejněnému v některém z periodik, případně skrze setkání s bývalými dobrovolníky či koordinátory projektu. Poslední rok se o projekt zajímalo okolo 40 – 50 mladých lidí. Větší polovina z nich vyplnila vstupní dotazník a přijela na některý z přípravných víkendů. Očekáváme, že tak 10-12 z nich letos dokončí přípravu a nastoupí svou dobrovolnou službu.

Předpokladem pro dobrovolníky je zkušenost s dobrovolnictvím v ČR, nebo alespoň ochota ji získat během přípravného roku. Dále určitá odbornost a znalost cizího jazyka. Důležité pravidlo říká, že služba nesmí být únikem před nevyřešenými věcmi. Je mnoho lidí, kteří se nemohou uplatnit v ČR, mají rodinné nebo osobní problémy, s někým se rozešli ... Tak si myslí, že dobrovolná služba v jiném prostředí jim pomůže tyto věci vyřešit. Opak je pravdou. Tyto problémy se prohlubují a stávají se tam téměř neřešitelnými. Proto je naší výchozí zásadou, že je lepší žádný dobrovolník, než špatný dobrovolník. Těžko by se nám ručilo za někoho, o kom nemůžeme mít jistotu, že v místě přijímající organizace nebude zátěží. Jsme rádi, že zpětné vazby z těch míst přicházejí pozitivní. Například z Etiopie se nedávno ptali, kdy tam přijede další česká dobrovolnice po Madle, která tam velice dobře uvedla tento náš projekt, naši organizaci i ČR.

Příprava na dobrovolnou službu je v rámci projektu Cagliero celkem intenzivní. Probíhá na osmi víkendových školeních a na zkušební praxi během jednoho školního roku, který většinou předchází roku, věnovanému dobrovolné službě. Cyklus školení začíná obvykle v říjnu a je rozdělen na 2 poloviny. První je více všeobecná a informativní, druhá je zaměřena na konkrétní zemi. Po prvním kontaktu zájemci o dobrovolnou službu dostávají vstupní dotazník. V něm specifikují svoje základní představy o dobrovolné službě, vzdělání apod. Pak jsou pozváni na nejbližší přípravný víkend. Během prvních přípravných víkendů se uskuteční vstupní pohovor s koordinátorem projektu.

Hlavním tématem prvního školení je „co chceme?“. Důležitou roli při něm hrají bývalí dobrovolníci, kteří prezentují své zkušenosti novým zájemcům. Tak mohou nejlépe porovnávat svá očekávání s realitou a získat základní informace o projektu. Účastníci školení se dozví základní věci o dobrovolnictví a salesiánském stylu výchovy. Je jim také představen celý harmonogramu přípravy.

Druhý školící víkend je zaměřený více psychologicky. Tématy víkendu jsou psychologie osobnosti, zvládání krizových a stresových situací, sebepoznání a sebevýchova a také základy misiologie. Každý víkend začíná pátečním kulturním večerem ve znamení konkrétní země. Přípravuje jej jeden z bývalých dobrovolníků.

Třetí víkend je pedagogický. Je zaměřen na salesiánskou pedagogiku a salesiánský výchovný systém – tzv. preventivní systém, jak ho Jan Bosko sám nazval. Jde o to vychovávat laskavostí a vlídností, než pak následnými tresty. O tomto víkendu se také probírají základy komunitního života. Práce v salesiánském stylu se odehrává vždy v komunitě, v týmu, nedělá ji jen jednotlivec. Salesiánské domy a projekty jsou ve světě koncipované tak, že je dům uzpůsoben společnému životu a práci salesiánů a dobrovolníků. Při reflexi salesiánského dobrovolnictví se zjistilo, že komunitní život patří celosvětově k nejobtížnějším věcem.

Čtvrtý víkend je zaměřen na to, jak konkrétně připravovat programy a hry. Dobrovolníci zažijí dobře připravenou zážitkovou hru s review, burzu her apod. Tento víkend obsahuje také reflexi dosavadního průběhu přípravy a rozhodnutí o tom pokračovat dál a do které země.

Od pátého víkendu začíná specifická příprava na konkrétní projekt v konkrétní zemi. Velká část víkendu patří interkulturní pedagogice. Spolupráce s odborníky v této oblasti je v přípravě velkým přínosem. Na programu je také blok praktických informací k jednotlivým zemím, který se dělá jak ve spolupráci s odborníky na dané země, tak s bývalými dobrovolníky. Noví dobrovolníci jsou vedeni k tomu, aby si sami získávali další informace.

Šestý víkend je jiný, klidnější, většinou někde mimo město. Ty předchozí se odehrávají v různých salesiánských střediscích v rámci ČR, střídáme je, aby mladí lidé mohli poznat různé styly práce. Tento víkend se odehrává většinou někde na samotě, kde je víc klidu a prostoru na reflexi svého života i průběhu přípravy, světových problémů, na hledání zdroje síly pro blížící se intenzivní službu. Je to také zamyšlení nad životním povoláním a nasměrováním dalšího života. Zkušenost dobrovolnictví vede mnohé lidi ke změně školy, oboru nebo zaměstnání. V každém případě se jim mění hodnotový žebříček.

Sedmý víkend je zaměřen na ryze praktické informace ohledně odjezdu. Víza, smlouvy, pojištění, prostě všechny věci, které souvisí s formální stránkou projektu: co následuje po podepsání smlouvy, jak je to se sociálním a zdravotním pojištěním a plno dalších věcí. A pak je tam blok o etické výchově.

Osmý víkend se většinou odehrává v Praze – Kobylisích, v centru salesiánského dění v ČR. Kromě přednášky o rizikovém chování se na víkendu nacvičuje řešení modelových krizových situací, které pak mohou potkat dobrovolníky v terénu. V sobotu odpoledne je prezentační setkání programu Cagliero, na které jsou zváni rodiče, přátelé i dárci dobrovolníků. Každý z dobrovolníků představí projekt, na který se připravuje, co se v něm odehrává za činnost, na co ten projekt reaguje a jakou očekává náplň své dobrovolné služby. A pak v neděli následuje slavnostní vyslání dobrovolníků hlavním šéfem salesiánů v ČR a hodnocení přípravy.

Na uskutečňování projektu se podílí několik skupin lidí. Jednak je to úzký tým projektu, který zabezpečuje jednotlivá školení i jejich návaznost a komunikaci s dobrovolníky i přijímajícími organizacemi. Skládá se ze 3 – 4 lidí. Další skupinu tvoří množství odborných lektorů a specialistů na jednotlivé kontinenty. Mezi ně patří i bývalí dobrovolníci. A poslední skupinu tvoří ekonomický a administrativní personál. Řada z těchto lidí se na projektu podílí dobrovolně pro věc samotnou bez nároku na odměnu.

V salesiánském dobrovolnictví můžeme rozlišit **tři druhy dobrovolnictví**: výchovní, misijní a vokacionální. Nelze je od sebe zcela oddělit, ale v různých projektech mohou mít různý akcent. Zároveň tyto druhy představují odpověď na otázku, co dobrovolník očekává od této služby. Výchovné dobrovolnictví je odpověď na očekávání zapojit se do salesiánské-

ho výchovného díla. Misijní odpovídá na touhu předávat určité hodnoty a zapojit se do rizikovějších a rozvojovějších míst. A vokacionální odpovídá na hledání životního povolání mladého dobrovolníka.

Přijímajícími organizacemi pro dobrovolníky jsou většinou salesiánská centra jak v ČR, tak v zahraničí. V ČR např. jeden dobrovolník vykonával roční dobrovolnickou službu v salesiánském středisku mládeže v Praze – Kobyliších, další působí v Domě Ignáce Stuchlého ve Fryštáku a další se připravuje na službu ve Zlíně. Mnohem větší zájem je o místa v zahraničí. Dobré zkušenosti již máme s Bulharskem, Německem, Indií, Mexikem, Kongem a Etiopií. Zde se dobrovolníci zapojují do práce pro „děti ulice“, do vzdělávání a výchovy dětí a mládeže v salesiánských oratořích, do sociální práce v rychle rostoucích městech na mexicko-americké hranici apod.

Po návratu z dobrovolnické služby dobrovolníci absolvuji rozhovor se supervizorem programu a pak společné setkání bývalých dobrovolníků se společnou reflexí průběhu dobrovolnické služby. Při ní je těmto mladým lidem nabídnuta další možnost spolupráce: v zapojení do přípravy dalších dobrovolníků, v přednáškové a publikační činnosti apod. Letošní dobrovolnice, které se vrátily z rozvojových krajín, přišly např. s iniciativou tzv. „3D+ chaloupky“, rozvojového tábora, kde se mladí lidé budou seznamovat se světovými rozvojovými problémy.

Příklady zahraničních projektů, do kterých se čeští dobrovolníci zapojují

Na závěr se podívejme alespoň velmi stručně na dva zajímavé projekty, do kterých se salesiánští dobrovolníci zapojují. Jeden z nich se zaměřuje na „děti ulice“ a odehrává se např. v Indii a Kongu, druhý na problém mexicko-americké hranice, kde jinde, než v Mexiku.

Indický projekt BREADS (Bangalore rural educational and development society – Bangalorská společnost pro výchovu a rozvoj venkova) má zajímavou historii. V roce 1980 se pět salesiánských studentů teologie z Kristu Jyoti university v Bangalore začalo věnovat dětem na ulicích. Zpočátku to byly nesystematické kontakty s jednotlivými dětmi, projekt se ale postupně rozvíjel a dnes zahrnuje více než 30 míst nejen v Bangalore, ale v celém státě Karnataka. Jeho součástí jsou kontaktní centra, domovy pro kluky, učiliště, domy na půli cesty, linky důvěry a aktivity na podporu občanské společnosti. Více informací je možné najít na www.breadsbangalore.org, případně v Salesiánském magazínu 2006/4 na straně 4-5 (ke stažení na www.sdb.cz).

V Mexiku na situaci mexicko-americké hranice reaguje projekt Desarrollo juvenil del Norte (Rozvoj mládeže na severu), který je součástí salesiánské provincie Guadalajara. Z ní pochází současný hlavní představený salesiánů Pascual Chávez, který tam byl v 80. letech 20. století provinciálem. Právě za jeho vedení vznikl záměr nabídnout pomoc mladým lidem, kteří přicházejí ve velkém počtu do měst na hranici USA. Projekt byl od počátku koncipován jako dobrovolnický, v prvních letech byly založeny dvě komunity – v Tijuane a ve Ciudad Juárez, v současnost vznikají další, které však zatím nepřijímají dobrovolníky. Více informací je v Salesiánském magazínu 2007/2 na straně 4-5.

Děkujeme všem partnerům, lektorům, sponzorům a dobrovolníkům za svoje zapojení do takto dobrých a zajímavých věcí. Věřím, že tato služba přinese své ovoce.

Hranice dobrovolnictví

**PhDr. Jiřina Šiklová,
Karlova Univerzita Praha**

Dobrovolnictví přes hranice a jeho úskalí Jiřina Šiklová

Často mají dnes lidi dojem, že žijeme v té nejhorší možné době. Poukazují na krásu literatury obrozenecké, na myšlenky které se tradují až z doby antické a poukazují stále na nedostatky současné naší společnosti. Máme řadu nedostatků, ale s tím skepticismem nesouhlasím. Dvacáté století není jen stoletím dvou světových válek a holocaustu a gulagů, ale i stoletím, kdy byla do mezinárodních smluv zařazena lidská práva a povinnosti, práva dítěte, práva žen, zabíjení zajatců a znásilňování žen bylo zařazeno pod rubriku „nepromlčitelné válečné zločiny“. A mezinárodní soudní tribunály mohou postavit před soud i představitele států, kteří až do této doby byli všemocní. A totéž se objevuje i u nás. Jen se podívejme, jak se zde za těch pár let, rozvinula dobrovolnická činnost, kolik desítek občanských organizací se věnuje pomoci minoritám, azylantům a dalším a dalším skupinám lidí, kteří stojí na okraji společnosti. Ti by se bez této pomoci propadali ještě níže. Tisk v minulosti byl vzácností, pokud vůbec již existoval. Zaznamenávaly se jen ty nejlepší myšlenky a názory a z toho mála, co bylo napsáno se zase zpětně přepisovalo jen to nejlepší. Kdyby se z dnešní doby zachovaly dokumenty jen o práci našich současných dobrovolnických center, tak by nám naši potomci záviděli, v jak krásné době jsme žili.

A nemusíme jít až do středověku. Stačí návrat jen o 20 let zpět. Když se tehdy nedostal mladý muž na vysokou školu, tak musel jít na vojnu. Můj vnuk, když stál v podobné situaci tak řekl, že si zkusí tak na rok na dva pracovat v zahraničí jako dobrovolník a pak se uvidí... Většina studentů a studentek podobně uvažuje i když již jsou na vysoké škole. Dobrovolnictví je jakési sebeověření. Tedy dobrovolnictví hraje dnes stejnou roli, jako kdy si mělo „vandrování“ tovaryšů za hranice na zkušenou.

Po převratu 1989 k nám přijelo několik tisíc mladých lidí pod hlavičkou projektu English for freedom. Většinou to byli absolventi středních škol nebo mladí lidé s bakalariátem. Chtěli jet do té až dosud zakázané Evropy, poznat jinou část světa, objevovat to po svém. Mnohé jsem z nich znala, ale nedovedla jsem si představit, že již za několik roků budou i naši mladí jezdit podobně pomáhat dalším lidem do zahraničí. A dělá se to. Příkladů je mnoho, tak alespoň dva z nich uvedu:

Již několik let z iniciativy dvou-tří mladých žen, zde existuje Berkat, který pravidelně pomáhá lidem v Grozném v Čečensku, paralelně i v Kábulu a v Afganistánu a pomalu se dostává i mezinárodní jméno. Fair Trade, tedy slušný obchod, ve kterém si můžete koupit výrobky z dnes ještě chudých zemí, tedy bývalých kolonií a zpětně peníze za to co se prodá, opravdu dostanou. Ti, co to zprostředkovávají, to dělají dobrovolně, bez nároku na mzdu.

Konto Bariéry každý měsíc rozdělí skoro milion korun těm, kteří to potřebují a zajišťuje pro potřebné i osobní asistenty. Vžilo se to, nic se nemusí vysvětlovat, všichni chápou, jak je to důležité pro obě strany. Pro přijímající asistentskou službu i pro ty „dávající“.

Víme o těchto iniciativách poměrně málo, protože mnohem atraktivnější jsou pro čtenáře záporné informace. To, že 8 skinů narušilo setkání Romů u památníku v Letech, vzbudilo ohlas. Nebýt těch skinů, nikdo by se nedozvěděl, že kolem tohoto pomníku, který tam stojí od roku 1995 se každoročně diskutuje a že vláda neplní sliby, které dala. V příkladech bych mohla pokračovat.

Informace jsou dnes také zboží. Po čem není poptávka, to se neprodává.

Zajímejme se více o to pozitivní a upozorňujme na to a autoři se najdou. Časopis Můžeš, je vynikající, stejně jako Respekt a i když jim stoupá náklad, na pokrytí výdajů to nestačí.

Ale zpět k dobrovolnictví, o jehož významu i organizaci se zde, v Kroměříži každoročně diskutuje a zdejší klub UNESCO dává dobrovolníkům platformu pro školení i výměnu informací a vzájemné propojení.

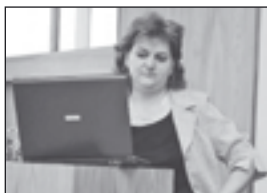
Diskuse je výměna nejen souhlasných, ale i kritických názorů.

Přestože v současné společnosti jsme všichni nějak zabezpečeni, všichni dostáváme určitou podporu od státu tedy od všech ostatních spoluobčanů (např. v podobě ošetření v nemoci a při úrazu, vzdělání pro děti, udržování cest a silnic a zaručení určité bezpečnosti policií apod.) mluví se a píše o tzv. rizikové společnosti. Ulrich Beck tak nazval dokonce i svoji knihu, vydanou již 1986 (ale teprve před třemi lety i u nás). Autor i ostatní autoři (Giddens, A. Robertson, R ale i naši autoři jako Jan Keller, Škabraha, M. a další) upozorňují na nekontrolovatelná rizika, která vznikají i v případech, že původní úmysl je kladný. Sám pojem nekontrolovatelné riziko je trochu nonsens, tedy nesmysl, ale tento výraz používá nejen Ulrich Beck. Dnes si většinou uvědomujeme, přímo či nepřímo reflektujeme, že jakýkoliv zásah do společnosti je nezvratný a že může vést i k negativnímu. Riziko a pojem riziko se objevuje se i v úvahách o dobrovolnictví a činnostech, které mají přinést těm druhým záchranu. Uvědomujeme, že i to, co děláme v té nejlepší vůli pomoci druhému, může mít i negativní následky. Zatím co naši pradědové a prababičky, když vypálili určité lesy a zaselili tam po čase obilí, byli jednoznačně přesvědčeni, že tím zachránili rod svůj i rodiny a potomky rodin v širém okolí, my již o podobném počínání tak nadšeně neuvažujeme. Vykácení lesů, objevení uhlí, těžba ropy sice přinese okamžitě prospěch těm, kteří žijí, ale zasáhne do jejich kultury nezvratným způsobem. Vezmeme příklad nejjasnější. V Etiopii nastal hladomor. Dokud nebyla mezinárodní síť pomoci, umíraly v podobných situacích miliony lidí, aniž o tom okolní svět věděl. V letech osmdesátých minulého století, kdy ještě sice neexistovala „síť sítí“ tedy internet, ale byla již i jiná spojení, poskytl bohaté západní státy pomoc této nešťastné zemi. Dovezlo se tam obilí. Statisíce lidí přežily a při příštím hladomoru (zhruba za 12 let) tam zemřelo ještě více dětí, než při hladomoru předchozím. Proč? Velký počet dětí se možná právě s vědomím, že jim někdo pomůže, narodil. Vlastně se utrpení rozmnožilo. A příklad ještě bližší. Před druhou světovou válkou žilo v relativní bídě (vzhledem k ostatnímu, majoritnímu obyvatelstvu tehdejšího Československa) na území dnešní České republiky asi 8-10 000 Romů kočujících od vesnice k vesnici. Většina z nich byla zavražděna v Osvětimi. K několika stům navrátilých se přistěhovalo několik desítek tisíc (asi 40 000) dalších Romů ze Slovenska a Maďarska, aby se nahradil úbytek

obyvatelstva způsobený zásahem do populace v podobě odsunu Němců ze Sudet. Přes všechny nedostatky byly pro tyto sem pozvané Romy vytvořeny i za komunistů tak dobré podmínky, že se počet těch co se přistěhovali zvýšil nejméně o dvě stě či tři sta procent. Takže nyní zde žije zase v relativní bídě čtyřnásobek počtu těch, kteří sem přišli. Inferiorní, okrajový sociální status tedy postihl místo původních deseti tisíc, 200 000 lidí. Žije se jim lépe, než se jim žilo kdysi v zemi odkud přišli, ale rozdíl od majoritní, tedy většinové populace je nadále výrazný.

Vraťme se ale k dobrovolnictví v ekonomicky málo rozvinutých zemích, tedy k rizikům dobrovolnictví přes hranice našeho státu. Na mysli mám dobrovolnictví třeba v Africe, Indii, Bangladéši či někde na v Indonésii. Třeba v zemích, které jsou navíc poškozeny třeba ekologickými katastrofami nebo občanskými válkami. Tam budou působit naši dobrovolníci a budou se snažit těmto lidem a krajinám pomáhat. Budou to ale koncipovat – ti jedinci i jejich organizace – dle našich měřítek, dle našich hodnot. Chceme jim dát pomoc, nechceme se vyvyšovat, děláme to v přesvědčení, že to jak my žijeme, je dobré a správné. Uvědomujeme si nezamýšlená rizika, které podobná pomoc přinese? Uvědomujeme si, že zavedením škol, jednotného vyučovacího jazyka, použitím internetu a obohacením jejich stravy o jiné potraviny, zasáhneme do jejich kultury, do jejich tradic, včetně rodiny, která má tam jiné postavení a jiný význam, než u nás. I očkování dětí a snížení kojenecké úmrtnosti a podpora rovnoprávného postavení ženy je zásahem do kultury druhého národa a může být chápáno jako forma kolonizace. Budeme chtít těmto lidem poskytnout dobro, včetně pojištění, které my považujeme za samozřejmé a nepřímo je tím naučíme spoléhat na tuto mezinárodní pomoc.

V příkladech bych mohla pokračovat. Proto bychom se měli zamyslet nad těmito riziky, která doprovázení za hranicemi kultury naší země a i tyto informace alespoň jako reflexi zařadit do přípravy a školení našich dobrovolníků. Pak se sníží zklamání těch, co pomoc poskytují i těch, kteří ji přijímají. Uvažujme o tom a promysleme důsledky – tedy rizika řečeno s Ulrichem Beckem – práce dobrovolníků, které připravujeme na pobyt v zahraničí.

Možnosti dobrovoľníckych aktivít na Slovensku a ich prínos pre komunitu

**Mgr. Mariana Kováčová,
riaditeľka neziskovej organizácie
Centrum Slniečko, n.o. Nitra**

Možnosti dobrovoľníckych aktivít na Slovensku a ich prínos pre komunitu

Vďaka organizátorom a podpore primátora mesta Nitry Ing. Jozefa Dvonča môžeme na tejto konferencii už druhý krát prezentovať výsledky našej práce v oblasti dobrovoľníctva ale aj získavať nové podnetné skúsenosti.

Formy dobrovoľníctva na Slovensku a možnosti dobrovoľnej práce v súčasnosti

Filantropia a charita boli počas socializmu na Slovensku chápané ako buržoázne prežitky, čo zanechalo na ľuďoch stopy v spoločenskom vedomí. Po páde komunizmu bolo potrebné obsah nezištnosti, dobročinnosti a dobrovoľníctva obnoviť a navrátiť dôveru v tento typ spoločenského správania. Po 15-tich rokoch môžeme konštatovať, že tieto pojmy získali všeobecnú spoločenskú vážnosť a práve vďaka tretiemu sektoru na Slovensku sa naštartovali mnohé pozitívne spoločenské zmeny.

V súčasnosti na Slovensku existujú z hľadiska časového, tri základné formy dobrovoľníckych aktivít:

- a/ dobrovoľníctvo v rámci jednorázových akcií
- b/ dobrovoľníctvo ako forma dlhodobej dobrovoľnej pomoci
- c/ dobrovoľnícka služba / predovšetkým zahraničná dobrovoľnícka služba /

Medzi najvýznamnejšie oblasti dobrovoľníckych aktivít na Slovensku patria:

1. Sociálna a zdravotná oblasť / neziskové a charitatívne organizácie pôsobiace v tejto oblasti/
2. Ochrana životného prostredia
3. Ľudské práva
4. Kultúra
5. Vzdelávanie, šport a voľný čas
6. Zahraničná dobrovoľná služba

I. Pár slov o neziskovej organizácii Centrum Slniečko, n.o.

Centrum Slniečko – nezisková organizácia realizuje viacero programov na pomoc obeť domáceho násillia, týraným, zneužívaným a zanedbávaným deťom

- a/ Prevádzkuje krízové stredisko pre obeť domáceho násillia – pobytová forma kapacita 12 od 16. 4. 2007 / dve malokapacitné krízové strediská s kapacitou 21 / Ročne umiestni cca 50 klientov.
- b/ CPAP – Centrum poradenstva prevencie a advokácie – poradenské centrum pre obeť domáceho násillia. Počas roku poskytuje komplex služieb / právne poradenstvo, sociálne poradenstvo, výchovné, terapiu, psychologické poradenstvo/ cca 100 klientom
- c/ Detská linka záchranu – anonymná telefonická krízová linka pre deti 0800 121212
- d/ Mediálne a informačné kampane, verejné zbierky / 19. november – Svetový deň prevencie týrania detí /
- e/ Dobrovoľnícky program
- f/ Vzdelávací program pre deti, odborníkov.

Ponuka dobrovoľníckych aktivít neziskovej organizácie Centrum Slniečko, n.o.

- 1. Pomoc pri jednorázových aktivitách / verejná zbierka, maľovanie, upratovanie, úprava terénu v zariadeniach, príprava workshopov, konferencií a pod./
- 2. Pravidelná pomoc a podpora detí a matiek s deťmi v centre / voľnočasové aktivity .../
- 3. Konzultant na detskej linke záchranu – dlhodobá pravidelná činnosť spojená s dlhodobým tréningom a hierarchiou postupnosti zaradenia dobrovoľníkov do programu.

Prípadové štúdie dobrovoľníckych aktivít v neziskovej organizácii Centrum Slniečko /príklady dobrej praxe/

Prípadové štúdie

I. Dobrovoľníctvo v rámci jednorázových „opakujúcich“ sa akcií:

I. prípadová štúdia: verejná zbierka na pomoc týraným, zneužívaným deťom

- 1. Vytvorenie stratégie verejnej zbierky
 - a/ výber vhodného predmetu prezentujúceho pomoc týraným deťom, označenia,
 - b/ výber vhodného významného dňa spájajúceho sa s problematikou, v ktorej nezisková organizácia pôsobí dňa, v rámci ktorého je vhodné zorganizovať verejnú zbierku – 19. november – Svetový deň prevencie týrania detí / nezisková organizácia je súčasťou koalície viac ako 300 organizácií, ktoré realizujú v rámci 19. novembra viaceré aktivity/
 - c/ **nábor dobrovoľníkov na realizáciu verejnej zbierky – koordinátorov v jednotlivých mestách, realizujúcich verejnú zbierku, motivácia, prezentácia.**
 Najúčinnším prostriedkom na získanie spolupráce a dobrovoľníkov je osobná prezentácia / plagátky, inzercia sú menej účinné prostriedky./ Osobná prezentácia vyžaduje kvalitnú prípravu, odbornosť a všestrannosť prezentujúceho.
 V tomto prípade išlo o oslovenie študentov vysokých škôl humanitného zamerania – koordinátori verejnej zbierky. /40 dobrovoľníkov/. Ďalších dobrovoľníkov získavame oslovovaním stredných škôl a priamou prezentáciou aktivity medzi študentmi /1235 dobrovoľníkov/
 - d/ organizačne aktivitu zabezpečujú 2 interní pracovníci, ktorých súčasťou práce je i práca s dobrovoľníkmi.

2. Organizačné zabezpečenie verejnej zbierky / získanie povolenia, príprava produktu dobrovoľníkmi – oranžové vrtulky / 6 dobrovoľníkov, dobrovoľná práca klientiek zariadenia v rámci pracovnej terapie , prezentácia verejnej zbierky – rozhlasový a TV spot – dobrovoľnícka aktivita , bezplatné nasadenie a odvysielanie, verejná zbierka v cca 30-tich mestách Slovenska.
3. V roku 2006 sa do verejnej zbierky na základe firemnej filantropie vo voľnom čase zapojili i zamestnanci Citibank na Slovensku a to v rámci svojej celosvetovej stratégie, kedy popredný predstaviteľ Citibank vyhlásil jeden z dní za deň dobrovoľníctva a vyzval zamestnancov banky aby v tento deň pomohli svojej komunite bezplatnou dobrovoľnou prácou.
4. Poďakovanie a ocenenie dobrovoľníkov
V priebehu verejnej zbierky boli vyhodnotení najlepší z dobrovoľníckych skupín jednotlivých mestách / dostali motivačné predmety – tričká , poháre s logom a poďakovaním a každý dobrovoľník dostal spomienkové pero /. Každá skupina dostala osobitne poďakovanie aj so sumou, ktorú vyzbierala a aj s celkovým výťažkom verejnej zbierky/
5. Verejné zverejnenie výťažku z verejnej zbierky a špecifikácia jeho použitia – tlačová správa, internet, fotodokumentácia a v konečnom dôsledku finančné zúčtovanie.

6. Výsledky:

- 6.1. Počet odpracovaných dobrovoľníckych hodín
a/ na príprave verejnej zbierky: 120 hodín / 120 x 50 /**6 050,- Sk**
b/ vrámci info kampane a verejnej zbierky / 1275 dobrovoľ. x 50 k /hod x 8 hod / **510 000**
c/ náklady **cca 50 000,- Sk** / výroba pokladničiek, nálepiek, produktu, infomateriálov/
d/ priemerný výťažok: **600 000,- Sk**
- 6.2. **Získanie nových skúseností a zručností mladých ľudí a biznisanov o problematike a formách pomoci**
- 6.3. **Informácie pre potencionálnych užívateľov služieb / 30 000 plagátikov/**
- 6.4. **Získanie nových dobrovoľníkov pre neziskový sektor**
- 6.5. **Zvýšenie kvality života dobrovoľníkov ale aj tých, ktorým budú poskytovať svoje služby a vďaka výťažku budú môcť vzniknúť nové projekty na pomoc obetiam domáceho násillia**
- 6.6. **Zvýšenie zaangažovanosti verejnosti do problematiky a jej možného riešenia**
- 6.7. **Zvyšovanie kredibility neziskovej organizácie**
- 6.8. **Získanie nových darcov / často trvalých /**

II. prípadová štúdia: firemná filantropia firmy formou podpory dobrovoľníckych aktivít zamestnancov firmy / Telecom – Orange /

V posledných troch rokoch začína na Slovensku významný posun chápania dobrovoľníctva a dobrovoľných aktivít významných firiem, často so zahraničnou účasťou. Firmy začínajú podporovať aktivity svojich zamestnancov, ktorí pracujú ako dobrovoľníci či už v neziskovom sektore alebo priamo v nemocniciach, či iných štátnych, neštátnych, samosprávnych zariadeniach. Nielenže podporujú týchto zamestnancov, prípadne i subjekty v rámci firemnej filantropie ale aj v spolupráci s vybranými neziskovými organizáciami v partnerstve organizujú dobrovoľnícke aktivity.

V Slovenskej republike sa vytvoril z veľkých grantových organizácií v priebehu roka 1999 Fórum donorov, ktoré veľmi úzko spolupracuje s fórom významných aj nadnárodných korporácií združených v Bisnis Lieders Centre. Jeden z významných donorov vedie databázu neziskových organizácií, ktoré vytvorili ponuku možných aktivít pre pracovníkov jednotlivých korporácií a firiem pôsobiach na Slovensku.

Centrum Slniečko je zaradené do tejto databázy. Firmy si môžu vybrať formu spolupráce.

V rámci tejto spolupráce má Centrum Slniečko už takmer 3 ročné skúsenosti / spolupráca fi T-com, fi Orange, Citigroup, /

Jednoduché kroky pre úspech pripravovanej dobrovoľníckej aktivity

- 1/ Kontaktovanie neziskovej organizácie, predstavenie programu a dobrovoľníckej aktivity
- 2/ Menežment dobrovoľníckej aktivity / čo kto pripraví a zabezpečí a presný harmonogram prác – práce v jednotlivých skupinách, zabezpečenie materiálov potrebných k dobrovoľníckej aktivite, určenie vedúcich jednotlivých skupín, určenie dobrovoľníkov zodpovedných za občerstvenie .../
3. Predpríprava aktivity a jej zabezpečenie / finančný, materiálny podiel firmy na realizácii dobrovoľníckej aktivity – dohoda medzi neziskovou organizáciou a firmou/
4. Realizácia samotnej aktivity
5. Zhodnotenie, morálne ocenenie, drobný darček od detí.
6. Poďakovanie aktívnym účastníkom a poďakovanie firme.
7. Priebežné oznamovanie firme o úspechoch organizácie / so zámerom trvalého dobrého vzťahu medzi neziskovou organizáciou a firmou /

Príklady zrealizovaných aktivít:

- a/ úprava záhrady
- b/ vymaľovanie priestorov krízového centra a novovznikajúcich centier
- c/ skladanie nábytku a upratovanie priestorov
- d/ maľovanie kvetináčov s deťmi a sadenie kvetín
- e/ vytváranie divadelných bábok a divadla s deťmi

8. Výsledky:

- 8.1. Počet dobrovoľníckych hodín: 452 hodín Suma: 452 hod x 50...22 600.- Sk
- 8.2. Náklady pre neziskovú organizáciu: minimálne / žiadne/
- 8.3. Zhotovenie diela, zlepšenie kvality života detí, klientov v KS, urýchlenie vybudovania nových priestorov a pod.
- 8.4. Spoznávanie základných princípov fungovania neziskových organizácií pracovníkmi podnikateľských subjektov
Dobrý príklad pre ostatné firmy a potencionálnych dobrovoľníkov
- 5.5. Zlepšenie vzťahov medzi ziskovým a neziskovým sektorom / prelomenie bariér/
- 5.6. Prospešnosť pre komunitu, dobrý pocit z vykonanej práce
- 5.7. Vytváranie pozitívnych vzťahov medzi pracovníkmi firmy / spoznávanie sa medzi sebou.
- 5.8. Získanie náhradných rodičov pre deti z krízového strediska, ktoré sa nemohli vrátiť domov a ktorým hrozilo umiestnenie v detskom domove.

Dobrovoľníctvo cez internet alebo ako spolu zotrieme hranice

**Mgr. Alžbeta Mračková,
C.A.R.D.O. Bratislava**

Dobrovoľníctvo cez internet alebo ako spolu zotrieme hranice

Alžbeta Mračková, C.A.R.D.O., www.cardo-eu.net, Dobrovoľnícka skupina Vríba, www.dsvrba.sk

K výberu témy on-line dobrovoľníctva ma podnietilo niekoľko súčasných výziev, ktorým čelia nielen organizácie, v ktorých pôsobím, ale dovoľím si tvrdiť, dobrovoľnícke organizácie, centrá a komunity na celom svete. Príspevok je výsledkom osobného štúdia problematiky virtuálneho dobrovoľníctva v zahraničí a u nás a opisuje proces podpory a rozvoja dobrovoľníctva na Slovensku (aj) prostredníctvom internetu. Cieľom príspevku je oboznámiť o možnostiach virtuálneho dobrovoľníctva a vyzvať dobrovoľnícke organizácie v Česku a na Slovensku k spolupráci prostredníctvom on-line dobrovoľníctva.

Pojem „virtuálne dobrovoľníctvo“ a výskumy v tejto oblasti

Virtuálne, on-line dobrovoľníctvo, dobrovoľníctvo cez internet (v angl. online volunteering, virtual volunteering, cyber service) sa vzťahuje na dobrovoľnícke aktivity *usku-točnené čiastočne alebo úplne prostredníctvom internetu doma alebo v práci*. (Cravens, 2000). On-line dobrovoľníctvo nie je chápané ako náhrada „tradičného osobného“ dobrovoľníctva. On-line dobrovoľníctva naopak prináša ďalšie nové zdroje pre všetky dobrovoľnícke organizácie.

Virtuálne dobrovoľníctvo je relatívne novou oblasťou dobrovoľníctva rozvíjajúcou sa najmä v posledných desiatich rokoch. S rozmachom internetu, ktorý je v súčasnosti dostupný nielen vo vyspelých rozvinutých krajinách, sa možnosti on-line dobrovoľníctva výrazne rozširujú. Informačné technológie dobrovoľníckym organizáciám umožňujú využívať internet ako:

- *nástroj na vyhľadávanie dobrovoľníkov* priamo pracujúcich s klientmi a na vyhľadávanie virtuálnych dobrovoľníkov
- *jednu z možností vykonávania dobrovoľníckej práce* (virtuálne/on-line dobrovoľníctvo)

Prvé výskumy a publikácie z oblasti virtuálneho dobrovoľníctva sa objavujú v USA a v Kanade koncom deväťdesiatych rokov. (Ellis, Cravens, 2000; Harrison, Murray, 2002) Nepoznáme však štúdie, ktoré by sa venovali téme on-line dobrovoľníctva na území Európy. Na základe komunikácie s našimi zahraničnými partnermi sa manažmentu on-line dobrovoľníkov začínajú európski odborníci venovať až v tomto období. Sme si však istí, že mnohé

dobrovoľnícke organizácie využívajú virtuálnych dobrovoľníkov, no pravdepodobne ich len tak nepomenúvajú. Bližšie o výskumoch a publikáciám v oblasti virtuálneho dobrovoľníctva v štúdií Jayne Cravensovej, ktorá sa venuje tejto oblasti viac ako 10 rokov (Cravens, 2007).

Prečo sa zaoberáme virtuálnym dobrovoľníctvom

K štúdiu a rozpracovaniu tejto problematiky nás povzbudzuje niekoľko skúseností a projektov, na ktorých v súčasnosti pracujeme.

V prvom rade to bola *vlastná skúsenosť manažmentu dobrovoľníkov, ktorí sa venujú chorým, starým a umierajúcim klientom v stacionárnych zariadeniach* – v hospicoch, domovoch dôchodcov, nemocniciach a pod. Pri realizácii náboru dobrovoľníkov využívame niekoľko spôsob zverejňovania dobrovoľníckych ponúk, ako je napr. tlačová inzercia, vývesky na verejných miestach a nakoniec rozposielanie emailov a zverejňovanie ponuky na internete. Všimli sme si, že práve *dobrovoľníci, ktorí hľadajú dobrovoľnícke pozície cez internet* (sú najmä vo veku 20-45 rokov) *vedia presne identifikovať svoju motiváciu dobrovoľníctva s konkrétnou cieľovou skupinou a majú takmer jasnú predstavu o dobrovoľníctve, ktoré hľadajú*. Inou priamou skúsenosťou s on-line dobrovoľníctvom bola *ponuka našich dobrovoľníkov, ktorí okrem sprevádzania klientov, nám pomáhajú aj on-line*, a to napr. písaním tlačových správ, rozposielaním emailov, fundraisingom a pod. Iní dobrovoľníci, ktorí nepracujú priamo s klientmi, pripravujú náš internetový portál, a to najmä graficky a technicky.

Ďalším dôvodom bol *nečakaný výsledok mapovania slovenských dobrovoľníckych organizácií* a ich kvality manažmentu dobrovoľníkov, pričom *sme necielené narážali na organizácie, ktoré vo veľkej miere vyžívajú on-line dobrovoľníkov*. Vieme o slovenských dobrovoľníckych organizáciách, ktoré pracujú s dobrovoľníkmi on-line aj offline – niektorí dobrovoľníci pracujú priamo s klientmi a dodatočne pomáhajú organizáciám virtuálne. Iné dobrovoľnícke organizácie pracujú len s on-line dobrovoľníkmi (napr. OZ Žabky v Košiciach pracuje s on-line dobrovoľníkmi, ktorí spravujú internetové stránky, uverejňujú príspevky detskej televízie a redakčne pracujú na portáli televízie, ďalej dobrovoľníci Zlatého fondu denníka Sme, ktorí digitalizujú slovenskú literatúru tak, aby bola prístupná aj handicapovaným čitateľom.).

Posledným dôvodom, ktorý priamo súvisí s predchádzajúcimi, je *situácia rozvoja dobrovoľníctva na Slovensku*. Po ukončení činnosti Národného dobrovoľníckeho centra SAIA (1998 – 2002) *nepôsobí na Slovensku iná strešná organizácia, ktorá by sa rozvojom dobrovoľníctva zaoberala*. Na Slovensku máme dve dobrovoľnícke centrá v Prešove a Banskej Bystrici, ktoré pôsobia na lokálnej úrovni. Keď sme sa v priebehu roku 2006-2007 pokúsili mapovať situáciu dobrovoľníckych organizácií na Slovensku v rámci realizácie štúdie o stave dobrovoľníctva na Slovensku pod vedením SPES, *bolo pre nás nemožné vychádzať z doposiaľ existujúcich výskumov a publikácií o dobrovoľníctve*. Tie doteraz nesledovali výskyt a profesionalizáciu dobrovoľníckych organizácií, dobrovoľnícke organizácie boli viacmenej zaradené do väčšej skupiny identifikovanej ako tretí sektor. Slovenskí odborníci pôsobiaci v oblasti dobrovoľníctva nám v štúdií identifikovali *niekoľko základných prekážok brzdiacich rozvoj dobrovoľníctva*: najmä slabú informovanosť verejnosti o dobrovoľníckych možnostiach, nedostatočné mapovanie a sieťovanie dobrovoľníckych organizácií na Slovensku, nízku profesionalizáciu dobrovoľníckych organizácií a chýbajúcu legislatívu v oblasti dobrovoľníctva.

Nielen medzery v infraštruktúre dobrovoľníctva, propagácií dobrovoľníctva a profesionalizácií dobrovoľníckych organizácií na Slovensku, ale aj poznatky o situácii dobrovoľníctva v susedných štátoch, nás podnietili pozeráť sa na prekážky v rozvoji dobrovoľníctva na Slovensku ako na výzvu, ktorej treba čeliť. Ovplyvnení zahraničnými skúsenosťami, pozorovaním zahraničných internetových stránok a kapacitnými a finančnými možnosťami, sme v spolupráci so 17 dobrovoľníckymi organizáciami v priebehu roku 2006 začali intenzívne pracovať na vytvorení spoločných krokov ďalšieho rozvoja dobrovoľníctva na Slovensku, a to prostredníctvom portálu www.dobrovolnictvo.sk, ktorý je pilotným projektom usilujúcim sa odpovedať a riešiť otázky, ktoré sme si nastolili. ***Tento portál nám na jednej strane napomôže zmapovať dobrovoľnícke organizácie na Slovensku, vytvorí obraz o ich situácii a požiadavkách, bude propagovať dobrovoľníctvo, povzbudzovať organizácie k profesionalizácii manažmentu dobrovoľníkov a v neposlednom rade nájde potenciálnym (virtuálnym) dobrovoľníkom možnosti dobrovoľníckej činnosti na Slovensku a v zahraničí.*** Internet sme stanovili ako prvý nástroj budovania pozitívneho prostredia pre rozvoj dobrovoľníctva na Slovensku.

Kto sú virtuálni dobrovoľníci a k čomu ich potrebujeme

Existuje niekoľko dôvodov, prečo zahrnúť do dobrovoľníckych programov aj on-line dobrovoľníkov a prečo použiť internet ako nástroj získavania dobrovoľníkov (Cravens, Ellis, 2000):

- ***Internet je často jediným nástrojom, prostredníctvom ktorého sa bežní ľudia dozvedia o dobrovoľníckych príležitostiach*** (dobrovoľnícke organizácie si zväčša nemôžu dovoliť platenú inzerciu alebo uchádzači nemajú možnosť vidieť oznamy a ponuky na výveskách a v tlači). ***Internet je podľa výskumu v Kanade najväčším zdrojom on-line dobrovoľníkov.*** (Harrison, Murray, 2002)
- ***Naša skúsenosť hovorí, že internet je zdrojom dobrovoľníkov s presnou predstavou o dobrovoľníckej činnosti***, ktorú chcú vykonávať, resp. im umožní identifikovať svoje motívy a predstavy.
- Ľudia, ktorí neuprednostňujú pracovať priamo v organizácii, môžu takto ***vykonávať dobrovoľnícku činnosť v práci alebo doma.***
- ***Virtuálne dobrovoľníctvo umožní aktívnu participáciu ľudí, ktorí by nemohli vykonávať dobrovoľnícku činnosť v rámci organizácie z objektívnych dôvodov***, napr. z dôvodu imobility, druhu postihnutia, domácich povinností, pracovného rozvrhu a pod. Virtuálne dobrovoľníctvo ***umožňuje zapojiť do dobrovoľníckych aktivít najmä rôznorodo znevýhodnených ľudí.*** Považujeme ho za nástroj sociálnej inklúzie. Ako príklad vyberáme citát virtuálneho dobrovoľníka z USA (Ellis, Cravens, 2000): „Doma môžem pracovať s dobrým technickým vybavením. Mám niekoľko zdravotných problémov, ktoré mi nedovolia cestovať príliš ďaleko alebo pracovať počas presne stanovených hodín. Keď pracujem on-line, rozširujem si svoje schopnosti a pracujem v takom čase a dĺžke, ktorá mi vyhovuje a popritom „stretávam“ zaujímavých ľudí. Moje zdravie niekedy ovplyvňuje moje pamäťové schopnosti, ale pri práci s počítačom si môžem všetko zorganizovať tak, aby som zvládol oveľa viac práce a projektov, ako by som mohol zvládnuť fyzicky. Dám si pauzu, vždy, keď potrebujem a neovplyvňujem tým nikoho iného.“

- On-line dobrovoľnícke aktivity majú **pozitívny ekonomický vplyv, organizácia vďaka nim šetrí ekonomické zdroje, ktoré môže využiť na iné náklady**. On-line dobrovoľníci tiež môžu neskôr pomáhať organizácii aj finančne alebo sa časom môžu stať dobrovoľníkmi priamo v organizácii.
- On-line dobrovoľníctvo je **nielen ekonomické, ale aj ekologické** – dobrovoľníci nemusia cestovať, plyvať papierom, energiami a pod.
- Virtuálne dobrovoľníctvo nakoniec **stiera geografické a kultúrne hranice** krajín. Dobrovoľnícke organizácie môžu rozšíriť svoje zdroje o nové nápady a riešenia vychádzajúce z odlišných skúseností, myslenia a kultúry dobrovoľníkov.

Virtuálne dobrovoľníctvo na medzinárodnej úrovni

Najznámejším príkladom medzinárodného virtuálneho dobrovoľníctva je **portál Organizácie spojených národov** zameraný na hľadanie virtuálnych dobrovoľníkov pre organizácie v rozvojových krajinách sveta <http://www.unonlinevolunteering.org>. On-line dobrovoľníci cez portál odovzdávajú svoje zručnosti a odbornú expertízu, napr. pripravujú vzdelávacie materiály, navrhujú zmluvy, pripravujú internetové stránky, pracujú na procese prípravy a hodnotenia projektov, na organizačnej stratégii, výskume, získavaní dát a na komunikácii, resp. prekladajú dokumenty, píšú články a pod. Je prekvapujúce, že 40 % virtuálnych dobrovoľníkov na tomto portáli tvoria práve dobrovoľníci z rozvojových krajín. (Cravens, 2006)

Ďalším portálom, ktorý hľadá a spolupracuje len s on-line dobrovoľníkmi je www.na-buur.com. **Dobrovoľníci z rozvinutých krajín (Neighbours) prostredníctvom portálu pomáhajú ľuďom v menej rozvinutých krajinách (Village)**, a to podobným spôsobom ako portál organizácie spojených národov (napr. hľadaním zdrojov financovania, písaním listov do biznis spoločností, písaním projektov a pod.).

Príkladmi medzinárodných portálov zameraných na vyhľadávanie (nielen) on-line dobrovoľníkov sú portály www.idealist.org alebo www.volunteermacht.org.

Medzinárodné virtuálne dobrovoľníctvo je dôležitou súčasťou dobrovoľníctva, no pre mnohých virtuálnych dobrovoľníkov má i nevýhody. Jednou z nich je jazyková bariéra. Virtuálni dobrovoľníci musia ovládať minimálne jeden zo svetových jazykov, napr. v prípade [idealist.org](http://www.idealist.org) je to angličtina, španielčina alebo francúzština.

Druhy virtuálnych dobrovoľníckych činností v našich podmienkach

V ďalších riadkoch sa už nebudeme venovať internetu ako nástroju získavania dobrovoľníkov, ale ako prostriedku pre vykonávanie virtuálnych dobrovoľníckych aktivít. Z vlastných skúseností vieme, že on-line dobrovoľníci nemusia žiť a vykonávať svoju činnosť geograficky ďaleko od dobrovoľníckych organizácií. Niektorí dobrovoľníci vykonávajú činnosť on-line bez toho, aby sa stretli priamo s personálom organizácie, iní on-line dobrovoľníctvom dopĺňajú svoju formu nasadenia v organizácii.

Organizácie na Slovensku i v zahraničí využívajú/môžu **využívať on-line dobrovoľníkov i bez osobného priameho kontaktu s dobrovoľníkmi na tieto činnosti:**

- on-line vyhľadávanie: vyhľadávanie potenciálnych projektov, výziev, grantov, získavanie informácií o legislatíve a pod.,
- písanie projektov,
- fundraising, oslovanie donorov,
- poradenstvo v oblasti účtovníctva, ľudských zdrojov, manažmentu, práva a pod.,
- grafická príprava brožúrok, novín, časopisu, newsletteru, publikácie, loga organizácie, internetovej stránky a pod.,
- preklady do/z iných jazykov,
- vytváranie databázy, obsahové napĺňanie stránky organizácie,
- výber z médií o organizácii,
- získavanie spätných väzieb od dobrovoľníkov/klientov ohľadom skúseností dobrovoľníkov/klientom s programom alebo s aktivitami organizácie.

Dobrovoľníci môžu prostredníctvom internetu **vykonávať dobrovoľnícku aktivitu s inými dobrovoľníkmi alebo cieľovou skupinou**, napr.:

- elektronicky sprevádzať chorých ľudí, keď už nie sú hospitalizovaní, ale doma (ako doplnok k fyzicky uskutočneným návštevám),
- pomáhať so štúdiom, s hľadaním práce, písaním životopisov a pod.
- pomôcť iným dobrovoľníkom alebo klientom napísať projekt a pod.

Prekážky a úspech manažmentu virtuálnych dobrovoľníkov

Najväčšou prekážkou on-line dobrovoľníctva v mnohých krajinách v súčasnosti **už nie je dostupnosť internetu. Je to skôr nedostatok skúseností dobrovoľníckych organizácií s dobrovoľníctvom cez internet**. Ak organizácia neefektívne pracuje s dobrovoľníkmi priamo v organizácii, pravdepodobne nebude vedieť pracovať ani s on-line dobrovoľníkmi (Cravens, 2006).

Manažment on-line dobrovoľníkov nie je veľmi rozdielny od manažmentu ostatných dobrovoľníkov. Ako som spomenula, manažment virtuálnych dobrovoľníkov je nová téma, ktorá je bližšie rozpracovaná len v americkej publikácii Cravensovej a Ellisovej (2000). Z publikácie vyberám len niekoľko základných bodov, ktorých naplnenie je potrebné k tomu, aby bol virtuálny dobrovoľnícky program úspešný. Pred uvedením virtuálneho dobrovoľníckeho programu by mala organizácia spĺňať základné predpoklady, medzi ktorými sú:

- **Dobrovoľnícka organizácia pracuje s dobrovoľníkmi systematicky**, resp. má zavedený systém náboru, selekcie, vzdelávania, supervízie, motivácie a hodnotenia dobrovoľníckeho programu.
- **Personál organizácie pozná úlohy a aktivity dobrovoľníkov** a má základnú vedomosť o tom, ako s dobrovoľníkmi pracovať.
- **Organizácia má vytvorenú pozíciu koordinátora/ky dobrovoľníkov** alebo kontaktnej osoby pre dobrovoľníkov.
- **Koordinátor/ka dobrovoľníkov, ktorá vedie dobrovoľnícky program, bude viesť zároveň virtuálny dobrovoľnícky program**. Virtuálny dobrovoľnícky program nie je odlišným programom, ale dopĺňa tradičný dobrovoľnícky program. Kontaktná osoba má **pravidelný prístup k internetu a emailovému kontu**.
- **Organizácia musí mať k dispozícii emailové adresy** a kontaktné údaje všetkých dobrovoľníkov
- Koordinátor/ka dobrovoľníkov by mala **odpovedať na emaily týkajúce sa dobrovoľníctva do 48 hodín**.

Keď má dobrovoľnícka organizácia víziu pracovať s online dobrovoľníkmi, disponuje predstavou činností, do ktorých by mohli byť virtuálni dobrovoľníci zahrnutí a má pripravený plán koordinovania virtuálnych dobrovoľníkov, môže pristúpiť k ďalšiemu kroku: náboru on-line dobrovoľníkov cez internet.

Záverom k možnostiam virtuálnej spolupráce v Slovenskej a Českej republike

Virtuálne dobrovoľníctvo poskytuje nové pole dobrovoľníckych možností a spolupráce medzi našimi dvomi krajinami. Nevýhodu medzinárodného virtuálneho dobrovoľníctva, ktorou je jazyková bariéra, môžeme v tomto prípade vo veľkej miere odstrániť. Ak dobrovoľnícke organizácie na Slovensku alebo v Česku dokážu pracovať s on-line dobrovoľníkmi bez toho, aby muselo dôjsť k osobnému stretnutiu medzi dobrovoľníkmi a personálom alebo klientmi konkrétnej organizácie, tak sme otvorili dvere k rozvoju tohto druhu dobrovoľníctva u nás. Slovenskí virtuálni dobrovoľníci sa budú môcť aktívne zapájať do činností českých dobrovoľníckych organizácií a naopak. To, ***či sa spolupráca v rámci virtuálneho dobrovoľníctva medzi našimi krajinami rozvinie, je v rukách dobrovoľníckych organizácií a internetových portálov***, ktoré virtuálne dobrovoľnícke pozície môžu sprostredkovať.

Zdá sa, že zo ***strany (slovenských) dobrovoľníckych organizácií bude záujem o rozvoj virtuálneho dobrovoľníctva.*** Na portáli www.dobrovolnictvo.sk sme ako jednu z možností zapojenia dobrovoľníkov do dobrovoľníckych organizácií uviedli aj dobrovoľníctvo cez internet. Keďže proces registrácie našich organizácií na portál začal v máji 2007, ***máme k dispozícii len prvé ponuky alebo oblasti činností slovenských dobrovoľníckych organizácií.*** Zaujímavé je, že hneď medzi prvými 8 organizáciami zaregistrovanými na stránke, prejavili 4 organizácie explicitný záujem aj o virtuálnych dobrovoľníkov, z toho jedna organizácia má záujem len o on-line dobrovoľníkov. Na internetovej stránke www.dobrovolnictvo.sk/ www.dobrovolnici.sk si slovenskí dobrovoľníci budú môcť nájsť aj ponuky všetkých dobrovoľníckych pozícií v Českej republike dostupných pre Slovákov, nielen virtuálnych. Spolupráca alebo technické prepojenie s českými portálmi www.dobrovolnik.cz a www.dobrovolnici.cz je vo fáze našich rokovaní s Národným dobrovoľníckym centrom Hestia.

V zahraničí sa ukazuje, že dopyt po virtuálnych dobrovoľníckych pozíciách je oveľa väčší ako ich ponuka. (Cravens, 2006) Dúfam, že toto tvrdenie nebude platiť pre Slovensko a Česko a že čoskoro všetkým organizáciám a potenciálnym virtuálnym dobrovoľníkom ponúkneme možnosti dobrovoľníckych činností, ktoré presiahnu hranice oboch krajín. Túto spoluprácu budeme sledovať a dúfam, že Vám po čase poskytneme prvé pozitívne výsledky spoločných virtuálnych aktivít.

Literatúra:

- Cravens, J.: Myths about On-line Volunteering, Coyote Communications, 2006.
<http://www.coyotecom.com/volunteer/ovmyths.html>
- Cravens, J.: Studies and Research Regarding On-line Volunteering/Virtual Volunteering, Coyote Communications, 2007. <http://www.coyotecommunications.com/volunteer/ovresearch.html>
- Ellis, S., Cravens, J.: The Virtual Volunteering Guidebook. How to Apply the Principles of Real-World Volunteer Management to On-line Service, ImpactOn-line, Palo Alto, 2000.
<http://www.serviceleader.org/new/documents/articles/2003/04/000173print.php>
- Harrison, Y., Murray, V.: Virtual Volunteering: Current Status and Future Prospects, Canadian Centre for Philanthropy, Toronto, 2002. http://www.nonprofitscan.ca/files/iyv/murray_sr2_english_web.pdf

**Jen ten, kdo pomáhá,
je skutečně svobodný**

**Stanislava Šimuniová,
Servitus**

„JEN TEN, KDO POMÁHÁ, JE SKUTEČNĚ SVOBODNÝ“

Jmenuji se Stanislava Šimuniová a jsem ředitelkou o.s. Servitus – ekumenické organizace pro dobrovolníky, kterou v roce 2003 založili zástupci evangelických církví, katolické charity a židovských obcí. Naším cílem je rozvoj mezinárodní dobrovolné služby. Vysíláme české dobrovolníky do zahraničí a přijímáme zahraniční dobrovolníky do projektů v ČR.

Název mého příspěvku je JEN TEN, KDO POMÁHÁ JE SKUTEČNĚ SVOBODNÝ. Je to zároveň motto akce, kterou pořádáme tento pátek v Praze a zcela intuitivně tak navazujeme na téma této konference – tedy mezinárodní dobrovolnictví.

Smyslem je prezentovat práci dobrovolníků široké veřejnosti a také navázat kontakt s ostatními dobrovolnickými organizacemi. Věřím, že by si tato oblast u nás zasloužila platformu k předávání zkušeností a vzájemné podpoře. Mnozí z nás možná bojují v bitvách, které někdo před námi již vítězně vyhrál.

Ale zpět k mottu. Když jsme ho vymysleli, zdálo se nám velmi jasné, srozumitelné a pozitivní. Postupem času se však ukázalo, že vyvolává spoustu polemik. Nejdříve mě to překvapilo, ale teď mě to těší. Díky tomu jsem mohla a mohu vést mnoho zajímavých diskusí. Hlavní výhradou je to, že toto heslo je absolutistické a odsuzuje všechny, kteří nepomáhají. Je zajímavé, že pozornosti se soustředí v první řadě na slova JEN TEN...přitom pro nás jsou centrem slova SKUTEČNĚ SVOBODNÝ.

K tomu 2 poznámky:

- svobodu považujeme za skutečnou tehdy, když jsme ochotni se jí do jisté míry vzdát ve prospěch něčeho nebo někoho - teprve pak poznáme její skutečnou hodnotu
- druhou stranou svobody je ZODPOVĚDNOST, zodpovědnost za svět a za to, jak vypadá a tedy i aktivní účast na jeho zlepšení, jinými slovy POMOC, ať už v jakékoliv formě ... více možno v diskusi... na DEN a NOC DOBROVOLNÍKŮ, jak se akce jmenuje jste všichni srdečně zváni...program na stolečku...

Tento blok se jmenuje DOBROVOLNICTVÍ JAKO NÁSTROJ K PŘEKONÁVÁNÍ BARIÉR ...chci zde uvést 3 příklady PROGRAMŮ, ve kterých pracujeme a které se takovým nástrojem snaží být.

- 1. ASF**
- 2. RGDTs**
- 3. ALL AGES**

1. ASF

„My Němci jsem zavinili druhou světovou válku a tím více než ostatní způsobili nesmírné utrpení lidstvu. ...Kdo to z nás přeživších nechtěl, ten neučinil dost pro to, aby tomu zabránil.“

Tolik slova zakladatele organizace Aktion Sühnezeichen Friedensdienste (ASF) Lothara Kreyssiga. Soudce, který otevřeně protestoval proti eutanazii mentálně hendikepovaných, první části konečného řešení nacistické ideologie a zachytil tak její nebezpečí v samých začátcích.

ASF vznikla v roce 1958 a od té doby vysílá dobrovolníky do zemí, které byly poškozeny nacistickým Německem.

Nechce být organizací, která lpí na minulosti. Jejím heslem je: „Kdo se zajímá o minulost, nemůže se nevyjádřit k současnosti.“

Jak je toto téma aktuální dokázaly * neonacistické demonstrace 1. a 8. 5. a již zmíněný pietní akt v Letech u Písku.

Každý rok tak vycestuje do světa kolem 150-ti (většinou) mladých dobrovolníků, kteří pracují s přeživšími holokaustu, mentálně postiženými, psychicky nemocnými, homosexuály, migranty a uprchlíky...

Jak řekl jeden ze skupiny 11 v ČR... „Já necítím vinu, ale nechci, aby se to opakovalo a chci pro to něco dělat aktivně...“

2. RGDTS

Roma Gadge Dialogue through volunteer service je program, který zprostředkovává dlouhodobou službu romským a neromským dobrovolníkům v projektech s romskou tematikou.

Jak je to komplexní, hluboké a ambivalentní téma popisuje jeho koordinátor slovy: „cítím se jako racek, který se vrhl do moře po rybě a zjistil, že je to obrovská velryba“. Reflektuje tím vlastně to, co tu včera zaznělo. Jakmile začneme zasahovat do jiné kultury a dostáváme ji do závislosti na naší pomoci, je otázka, je-li to pomoc.

Velkým plus tohoto programu je zvýšení počtu zainteresovaných romských organizací v posledním roce a stále se zvyšující počet romských dobrovolníků, kteří se podílejí na dalším rozvoji programu.

A jak prožívá práci v klubu pro mládež Salesiánského střediska v Ostravě dobrovolnice Sára?: „Tak, jak je různorodá moje práce, jsou různorodé i emoce, které při ní prožívám: Radost, když se děti se mnou baví učit angličtinu...vzteky, když Frantu bije starší kluk...zklamání, když se mě Edita snaží ošidit o peníze...pohnutí, když se na mě škrábe malý Marek...frustraci, když mi 16 leté holky vypráví o snu, stát se prostitutkami v Německu...hrdost, když vidím, že Denisa je každý den lepší v dámě, a já odsud nechci odejít předtím, než mě porazí...“ :)

3. ALL AGES

BARIÉRA VĚKU, o které tu již byla řeč

- trend zařadit do programů další generace – hlavní skupina je nyní mládež 18-28 (lepší financování)
- populace stárne, musíme počítat s vyšším počtem aktivních seniorů

Z vlastní zkušenosti dobrovolnice na Sibiři vím, že dobrovolnictví dovoluje překonat zejména bariéry každého z nás.

Mé životní zkušenosti by se daly krátce popsat takto: „Vždycky jsem se dostala tam, kam jsem nechtěla“ a tak to bylo i se Sibiří. Ale vždycky to nakonec byl největší dar. Nesnášela jsem zimu, jela bych kamkoliv, jen ne do Ruska a tak bych mohla pokračovat. Byl to nejtěžší, ale nejdůležitější rok mého života.

Takto to popsal jeden z našich dobrovolníků: „Jel jsem změnit Českou republiku, ale nakonec ona změnila mnohem víc mne.“

Dobrovolně do Evropy – Evropská dobrovolná služba jako vzdělávací příležitost pro mladé lidi a dobrovolnické organizace

Mgr. Josef Boček, Mgr. Petr Syrůček
Česká národní agentura Mládež

Dobrovolně do Evropy – Evropská dobrovolná služba jako vzdělávací příležitost pro mladé lidi a dobrovolnické organizace

Evropská dobrovolná služba, jako součást Programu EU Mládež v akci, představuje možnost strávit až 1 rok v zahraničí na dobrovolnickém projektu pro mladé lidi ve věku 18 – 30 let. Pro hostitelskou organizaci představuje příležitost navázat mezinárodní partnerství s podobně zaměřenou organizací v jiné zemi EU, získat zkušenosti se způsobem práce v jiných zemích, rozšířit si kompetence v oblasti neformálního vzdělávání a v neposlední řadě i možnost obohatit organizaci o interkulturní rozměr.

Představení Evropské dobrovolné služby vám přinese informace o tom, co může dlouhodobá mezinárodní zkušenost přinést právě vaší organizaci a mladému dobrovolníkovi, základní informace o tom, co je to Evropská dobrovolná služba, jak se do ní zapojit, jak vysílat a hostit dobrovolníky, co očekávat a jaké jsou možnosti financování.

Základní informace o programu Mládež v akci

Výměna mládeže, dobrovolná služba, školení nebo projekt mladých lidí

Program Mládež v akci je určen mladým lidem ve věku 13 až 30 let, hlavní cílovou skupinou programu jsou mladí lidé ve věku 15 až 28 let. Program je také určen pracovníkům s mládeží.

Cílem programu je podpora mezinárodní spolupráce, bourání stereotypů, osobní rozvoj, poznávání mladých lidí ze zahraničí a získávání životních a pracovních zkušeností. Základními prioritami programu Mládež v akci pak jsou evropské občanství, participace mladých lidí, kulturní diverzita a zapojení mladých lidí s omezenými příležitostmi.

Program Mládež v akci nabízí finanční prostředky na výměny mládeže, dobrovolnou službu (individuální i skupinovou), podporu místní komunity, školení a semináře pro pracovníky s mládeží, spolupráci s ostatními partnerskými zeměmi EU a mnohem více. Žádost o grant může podat neformální skupina mladých lidí, nezisková organizace nebo sdružení, veřejný subjekt zapojený do práce s mládeží a další organizace. Projekt musí mít vždy neziskový charakter!

Česká republika je jednou z 31 zemí zapojených do tohoto programu. Všichni mladí Češi a Češky mají tedy možnost seznámit se se svými vrstevníky z Evropské unie a z dalších zemí světa. Program v České republice koordinuje Česká národní agentura Mládež, v jednotlivých krajích také fungují regionální konzultanti, kteří jsou mladým lidem k dispozici.

Mladí lidé a pracovníci s mládeží se mohou zapojit do 5 různých akcí programu:

Akce 1 - MLÁDEŽ PRO EVROPU

Je zaměřena na výměny mládeže, mobilitu a iniciativy mladých lidí a jejich projektů týkajících se demokracie.

Akce 1.1 Výměny mládeže

Setkání mladých lidí (ve věku 13 - 25 let) ze zemí Evropské unie s cílem vzájemně se poznat, porozumět odlišné kultuře, pracovat na společném tématu, prohlubovat jazykové schopnosti...

Akce 1.2 Iniciativy mládeže

Projekty mladých lidí, kteří chtějí udělat něco pro místo, ve kterém bydlí, studují nebo tráví volný čas. Určeno hlavně pro mladé lidi ve věku 18 - 30 let (od 15 do 18 let pod vedením kouče).

Akce 1.3 Projekty participativní demokracie

Podpora demokratického života mladých lidí a jejich podílu na utváření občanské společnosti. Určeno pro mladé lidi ve věku 18 - 30.

Akce 2 - EVROPSKÁ DOBROVOLNÁ SLUŽBA

Umožňuje vysílání i přijímání jednotlivců nebo skupin mladých lidí (18 - 30 let) na dobrovolnické projekty do zemí EU a partnerských zemí. Jedná se o neplacenou aktivitu zaměřenou například na ekologii, umění, práci s dětmi a mládeží.

Dobrovolníci mají hrazeno kapesné, ubytování, stravné, pojištění, jazykové vzdělávání a jízdné. Ve výjimečných případech (znevýhodnění jednotlivci) se mohou účastnit i mladí lidé od 16 let. Cílem této akce je nejen pomoc hostitelské organizaci a komunitě, ale i osobní rozvoj dobrovolníka a lepší poznání místní kultury.

Akce 3 - MLÁDEŽ VE SVĚTĚ

Podporuje projekty (zejména výměny mládeže a školení) se sousedními zeměmi EU a dalšími zeměmi, se kterými má EU podepsány dohody týkající se oblasti mládeže.

Akce 3.1 Spolupráce se sousedními partnerskými zeměmi

Jedná se o země jihovýchodní Evropy (Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Srbsko,...), země z oblasti Středomoří (Egypt, Izrael, Maroko,...) a země východní Evropy a Kavkazu (Arménie, Ruská federace, Ukrajina,...).

Akce 3.2 Spolupráce s ostatními partnerskými zeměmi světa*

Umožňuje projekty se všemi zeměmi světa, se kterými má EU podepsanou vzájemnou smlouvu týkající se mládeže.

Akce 4 - SYSTÉMY NA PODPORU MLÁDEŽE

Zaměřeno na rozvoj kvality projektů programu Mládež v akci. Nabízí školení, semináře, výměny zkušeností, které jsou určeny jak pro mládež, tak pro pracovníky s mládeží bez ohledu na věk.

Akce 5 - PODPORA EVROPSKÉ SPOLUPRÁCE V OBLASTI MLÁDEŽE

Podpora strukturovaného dialogu mezi mladými lidmi a politiky a prohloubení spolupráce mezinárodních organizací v oblasti mládeže.

Žádosti o grant se podávají v České republice na Českou národní agenturu Mládež a každý rok je vždy pět uzávěrek: 1. únor, 1. duben, 1. červen, 1. září, 1. listopad. U projektů, které jsou řízeny centrálně (jsou označeny *), se žádost o grant podává na výkonnou agenturu EACEA v Bruselu ke třem uzávěrkám za rok.

Podrobné informace o programu Mládež v akci naleznete na www.mladezvacki.cz.

Zpracovala: Ing. Lucie Jarolímková, informace a propagace;
Česká národní agentura Mládež.

YMCA v ČR

Bc. Kristina Otřísalová, DiS.

YMCA v České republice

Bc. Kristina Otřísalová, DiS.

YMCA (Young Men's Christian Association - Křesťanské sdružení mladých lidí) je nejstarší a nejrozšířenější mládežnickou neziskovou organizací na světě, která se svými aktivitami snaží přispět k budování občanské společnosti.

Naše programy jsou otevřeny všem lidem bez rozdílu pohlaví, rasy, národnosti a politického či náboženského přesvědčení, sociálního postavení, fyzických a duševních schopností.

Skrze naše programy se snažíme rozvíjet všechny stránky lidské osobnosti: tělo, duši a ducha. To je symbolizováno rovnostranným trojúhelníkem - znakem YMCA používaným po celém světě.

YMCA byla založena v roce 1844 v Anglii a brzy se rozšířila po celém světě. V Československu YMCA existovala od roku 1921 až do roku 1951, kdy byla donucena ukončit svoji činnost. Po neúspěšných pokusech o znovuzaložení okolo roku 1968 obnovila svoji činnost až v roce 1990.

YMCA v ČR dnes:

V dnešní době funguje YMCA v ČR skrze 28 tzv. kolektivních členů YMCA – občanských sdružení v různých městech a vesnicích ČR. Tyto sdružení organizují aktivity podle potřeb místních komunit – velká část těchto sdružení funguje na dobrovolnické bázi – často i hlavní představitelé kolektivních členů YMCA jsou v YMCA dobrovolníky.

Hlavní okruhy naší činnosti:

• Aktivity pro děti:

- letní / zimní tábory
- skautské oddíly
- kreativní kroužky (divadlo, malování, keramika...)
- zájmové kroužky (zoologický, modelářský, kynologický, turistický...)
- sporty
- jazykové kurzy

- **Programy pro mládež:**

- Ten Sing (teenagers singing) – hudebně sociální aktivita
- letní / zimní tábory
- školení vedoucích
- jazykové kurzy
- outdoorové aktivity / sporty
- skauti
- nízkoprahová centra

- **Programy pro rodiny:**

- mateřská centra
- rodinné poradenství
- svépomocné skupiny (např. pro rodiny s dítětem s postižením)
- manželská setkání
- programy pro rodiny s vyšším počtem dětí

- **Služby veřejnosti:**

- informační centra
- poradenství

- **Mezinárodní programy:**

- dobrovolnické projekty (Evropská dobrovolná služba a další)
- mezinárodní tábory, výměny mládeže
- mezinárodní sebezkušenostní tréninky (Synergy Group) – 2x v ČR
- European Ten Sing Group
- Partner Group s YMCA na Slovensku
- Field Group pro Ukrajinu

Field Group pro Ukrajinu

Tzv. Field Group pro Ukrajinu je společným programem YMCA na Ukrajině, v Bělorusku, Norsku, Švédsku, Anglii, USA, Kanadě a České republice, který se snaží o podporu rozvoje YMCA na Ukrajině.

YMCA v ČR byla aktivní již při samotném znovuobnovování YMCA na Ukrajině skrze osobu našeho bývalého generálního sekretáře Lubomíra Drápala, který byl v roce 1995 prvním vedoucím ve Field Group pro Ukrajinu. Snažíme se podporovat činnost YMCA na Ukrajině především skrze společné akce a projekty, mezi které doposud patřily následující:

Společné akce členů aktivity Ten Sing z ČR a Ukrajiny:

9. 30. 11. – 2. 12. 2001 - Seminář v Kirovogradu (UA) – 3 účastnice z české YMCA
10. 25. – 28. 4. 2002 - Festival v Bohumíně (ČR) – 2 účastníci z Ten Singu Ukrajina
11. 18. – 20. 11. 2005 - Festival v Ostravě – Porubě – 12 účastníků z Ten Singu Ukrajina

„Za ikonou sv. Vladimíra” (YMCA Jindřichův Hradec):

8. 5. - 20. 7. 2002 - putovní tábor (Kirovograd, Žitomir, Kyjev, Lvov)

9. poznat způsoby práce YMCA na Ukrajině, navázat kontakty, poznat krásy Ukrajiny

Volejbalový turnaj - prosinec 2006:

- ve spolupráci s YMCA Ústí nad Labem
- 6 týmů (Ukrajina, Polsko, ČR)
- seznámení s YMCA v ČR

Posledním projektem, který se nám podařilo uspořádat byl projekt Evropské dobrovolné služby naší dobrovolnice Marie Jakubíkové.

**Dobrovolníkem na Ukrajině
Mgr. Marie Jakubíková**

Název projektu: Učení skrze službu

Místo provedení: Zdolbuniv, západní Ukrajina

Délka trvání: červenec 2006 - březen 2007

Vysílající organizace: YMCA v ČR

Hostitelská organizace: YMCA Ukrajina

Náplň práce:

• Dětský klub YMCA

- 4x týdně od 17:00 do 20:00
- účastníci: děti ve věku 13 - 16 let
- program: výtvarný kroužek, kroužek českého jazyka, soutěže, oslavy narozenin, exkurze a sportovní odpoledne v tělocvičně

• Fakulta slovanských jazyků v Rivnomu

- hodiny české konverzace na fakultě bohemistiky
- výuka v 2. - 5. ročníku
- témata konverzace: česká a ukrajinská kultura, tradice, česká kuchyně, zdravá výživa a výživa dětí, rovnoprávnost mužů a žen

- **Přednášky na základních školách ve Zdobunivu**

- pomoc místní YMCA při organizaci přednášek zaměřených na prevenci konzumace alkoholu, narkomani a kouření
- spolupráce při školeních určených pro děti ze sociálně slabších rodin zaměřených na komunikaci a řešení konfliktů

- **Letní tábory – pomoc při organizaci**

Denní tábor „Romantik“

- Zdobuniv, 8. - 19. 8. 2006
- pro sirotky, děti fyzicky a mentálně postižené, pro děti z vícedětných a problémových rodin

Rodinný tábor

- Holube ozera, 18. - 21. 8. 2006
- pro rodiny s dětmi

- **Spolupráce se skauty YMCA Ukrajina**

Tábor „Skály a moře“

- Krym, 6. - 24. 10. 2006
- celoukrajinský tábor určený pro děti - členy YMCA

Školení o alpinismu

- Karpaty, 1. - 8. 2. 2007
- celoukrajinské školení určené pro skauty YMCA
- základy zimní turistiky, lyžování
- pomoc jako instruktor lyžování

- **Vlastní projekt „České Vánoce“**

- 24. - 28. 12. 2006
- účast 4 dětí z YMCA Zdobuniv ve věku 12-14 let
- slavení Štědrého dne společně s rodinami v Písku u Jablunkova (Beskydy)
- exkurze do Olomouce, ubytování v YMCA Olomouc
- Cíl: umožnit dětem navštívit Českou republikou, seznámit je s českými vánočními tradicemi a stylem života.

Závěr

Přežila jsem ... a nejen to ...

Poznala jsem řadu velmi zajímavých lidí, získala jsem nové zkušenosti a dovednosti, zjistila jsem, že život může být krásný i v náročnějších podmínkách. Získala jsem víc, než jsem očekávala.

Více informací můžete nalézt na našich internetových stránkách www.ymca.cz.

Dobrovolnictví v česko-německé spolupráci - příliv nebo odliv?

**Ing. Jan Lontschar, ředitel
Koordinační centrum česko-německých
výměn mládeže TANDEM, Plzeň**

Tandem Plzeň: DoCent – Česko-německé dobrovolnické centrum

Úvodem:

Tandem nabízí zkušenost nového druhu. A také příležitost naučit se něčemu novému a přispět něčím novým své hostitelské komunitě. „Dobrovolný rok“ pro neformální výchovu a vzdělávání je otevřen všem mladým lidem bez nároku na předchozí kvalifikaci.

Dobrovolný rok však není náhradou za již existující pracovní místo. Vždy jde o neplacenou, neziskovou činnost, vykonávanou po určitou dobu v jiné zemi účastníci se programu. Je to práce za byt, kapesné a stravu, doplněná podpůrným školicím programem.

Co přináší dobrovolná práce:

Dobrovolná služba v zahraničí Vám přinese poznání sebe sama v jiné životní situaci, nové sebevědomí a sebedůvěru, schopnost řešit konfliktní situace, samostatnost a odpovědnost, ale především nenahraditelnou životní zkušenost.

Informace

Vydáte-li se na cestu do Německa, budete mít jistě mnoho otázek, na které byste rádi znali odpověď – Tandem Vám nabízí informace týkající se této země, možností financování projektů, struktury práce s mládeží, školního systému, jazykového vzdělávání ale i jiných témat. Jste zvědaví? Napište si o informace nebo nás navštivte na internetu: <http://tandem.adam.cz>

Individuální poradenství

Na vytvoření projektu neexistuje žádný recept – každé setkání mládeže probíhá jinak. Máte speciální přání nebo potřebujete pomoc v oblasti pedagogické, obsahové nebo organizační? Tandem vám rád poradí. Zkontaktujte nás!

Zprostředkování kontaktů

Kdo hledá, ten najde – je jedno, zda jednotlivec nebo skupina. S pomocí našich spolupracovníků (tzv. „Kontaktlots/-innen“) a díky naší partnerské on-line databázi najdete odpovídajícího partnera v sousední zemi. Na obou stranách hranice je ve školách a sdruženích velký zájem o setkání mládeže. Tandem pravidelně pořádá partnerské burzy, na kterých můžete navázat osobní kontakty. Při hledání odborníků a institucí vám rovněž rádi pomůžeme.

Financování

Na projekty je třeba peněz – Tandem vám pomůže orientovat se v džungli finančních podpor určených pro setkání mládeže. Tandem Regensburg spravuje z pověření Spolkového ministerstva pro rodinu, seniory, ženy a mládež finanční prostředky určené pro česko-německé projekty. Zeptejte se nás! (Tandem vám bohužel nemůže finančně přispět na projekty v oblasti školních výměn.)

Tandem:

- ... nabízí pracovníkům z oblasti práce s mládeží možnost hospitovat v některém ze zařízení pro mládež v sousední zemi v rámci programu „Učit se navzájem“.
- ... nabízí program „Vzdělávání“, který poskytuje příspěvky na vzdělávací semináře v SRN pro české pracovníky s mládeží. Podpora činí až 80% účastnického poplatku. Máte zájem? Rádi vás budeme informovat o aktuální nabídce. (Žádosti se podávají na Tandem Plzeň.)
- ... zve žáky, absolventy odborných a učňovských škol a mladé lidi ohrožené nezaměstnaností k výměnám v rámci odborné praxe „A JE TO! – Auf geht’s!...“

Další vzdělávání

Komu se nelení, tomu se zelení – Tandem vám umožní poznat blíže praxi v oblasti výměn české a německé mládeže. Na jedno - a vícedenních akcích máte možnost se setkat s lidmi stejného zaměření, s nimiž budete společně pracovat na tématech z oblasti interkulturní pedagogiky, realit a práce s mládeží. Zde můžete převést vaši představu o projektu do konkrétní podoby.

Co byste o Tandemu ještě měli vědět

Tandem...

- ... existuje v Česku (Plzeň) a v Německu (Regensburg).
- ... **Plzeň** je zařízení českého Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy a je součástí Západočeské univerzity.
- ... **Regensburg** je zařízení německého Spolkového ministerstva pro rodinu, seniory, ženy a mládež, Svobodných států Bavorska a Saska. Nadřízenou organizací je Bavorský kruh mládeže.
- ... se pravidelně představuje v rámci prezentačních dnů v různých regionech po celé republice. Zde máte možnost osobně se seznámit s jeho pracovníky.
- ... najdete též na internetu:

<http://tandem.adam.cz> nabízí kontakty, informace o akcích, dobré rady, pracovní materiály, odkazy na jiné důležité stránky týkající se mezinárodních výměn mládeže a mnohé jiné

www.ahoj.info je česko-německý internetový portál pro mladé lidi se zájmem o Čechy, nová média a komunikaci, na jehož podobě se mohou sami spolupodílet...

Části programu:

Tandem Vám přináší několik možností pracovat jako dobrovolník v Německu. Pro jakou část programu se rozhodnete, záleží jen na Vás. Programy se liší v oblastech, ve kterých dobrovolník pracuje:

1. Kdo se rád angažuje v sociální oblasti, mohl by se ucházet o FSJ (Freiwilliges soziales Jahr) – **Dobrovolný sociální rok**. Pracovní místa jsou hlavně v oblastech péče o přestárlé, o nemocné nebo v zařízeních pro děti a mládež.
po ukončení povinné školní docházky, doba trvání: 12-18 měsíců, začátek: 1.8. nebo 1.9. daného roku
2. Kdo má raději přírodu a rád pracuje venku za každého počasí, mohl by se nadchnout pro FÖJ (Freiwilliges ökologisches Jahr) – **Dobrovolný ekologický rok**, kde se pracuje v centrech životního prostředí, na lesních úřadech, v národních parcích apod.
po ukončení povinné školní docházky, doba trvání: 12-18 měsíců, začátek: 1. září daného roku
3. FJD (Freiwilliges Jahr in der Denkmalpflege) – **Dobrovolný rok v oblasti památkové péče** je dobrovolná služba pro lidi, kteří jsou rádi činní řemeslně, například při restaurování památníků nebo sanaci starých hrázdných domů, v kanceláři úřadu pro ochranu památek, architektonických kancelářích apod.
po ukončení povinné školní docházky, doba trvání: 12-18 měsíců, začátek: 1. září daného roku
4. Komu ještě není jasné, co je pro něho vlastně nejlepší, může se pokusit o EVS (European voluntary service) - **Evropská dobrovolná služba**. Možností realizace je mnoho, většinou u různých občanských sdružení, po celé Evropě (v zemích, které jsou zapojeny do programu EU „Mládež v akci“). Zde je možné téměř vše.
věk: 18-30 let, doba trvání: 2-12 měsíců, začátek: během roku, není dán

Program konference

Pondělí 14. května 2007

(Místo konání- Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových Husovo nám. 535/21)

Zahájení konference a úvodní referáty

Uvítání: MUDr. Eva Nováková, předsedkyně Klubu UNESCO Kroměříž,
MUDr. Jarmila Číhalová, místostarostka Města Kroměříž

Konferenci moderuje: MUDr. Eva Nováková – Klub UNESCO Kroměříž
Olga Beránková, DiS. – HESTIA o.s. Praha
PhDr. Dagmar Cruzová – Spektrum Kroměříž

Ing. Michaela Šojdrová, poslankyně Parlamentu ČR
Dobrovolnictví za našimi hranicemi, příklady legislativní práce

Mgr. Radek Jiránek, Ministerstvo vnitra ČR, oddělení dobrovolnické služby
Využití českého zákona o dobrovolnické službě v mezinárodním měřítku

Ing. Mgr. Vojtěch Tutr, HESTIA o.s. Praha
Přínosy mezinárodního dobrovolnictví pro dobrovolníka i místní komunitu

Ing. Libuša Radková, PhD., Trnavská univerzita
Dobrovolnictví jako způsob formovania hodnotového systému vysokoškolského studenta

Polední přestávka

Dobrovolnická pomoc v globálním světě.

Vítězslav Vurst, ADRA Praha
Pomoc dobrovolníků na východ od našich hranic

Mgr. Martina Jirasová, INEX-SDA Praha
Dobrovolnictví s INEX-SDA aneb kam jsme posunuli hranice od roku 1991

Ing. Jana Šverdíková, Olomouc
Dobrovolníkem v Ugandě

Mgr. Ing. Jaroslav Vracovský, SADBA
Cagliari – salesiánské dobrovolnictví v zahraničí

PhDr. Jiřina Šíková, CSc., Karlova Univerzita Praha
Hranice dobrovolnictví

Diskuze k předneseným tématům

Úterý 15. května 2007

Dobrovolnictví jako prostředek k odstraňování bariér

Mgr. Mariana Kováčová, Slniečko Nitra
Možnosti dobrovolnických aktivit na Slovensku a ich prínos pre komunitu

Mgr. Alžbeta Mračková, CARDO Bratislava
Dobrovolníctvo cez internet alebo ako spolu zotrieme hranice

Stanislava Šumuniová, Servitus
Jen ten, kdo pomáhá, je skutečně svobodný

Dobrovolnictví a programy pro mládež

Mgr. Josef Boček, Česká národní agentura Mládež
Dobrovolně do Evropy – Evropská dobrovolná služba jako vzdělávací příležitost pro mladé lidi a dobrovolnické organizace

Bc. Kristina Otřísalová DiS., YMCA v ČR
Dobrovolníkem EVS na Ukrajině

Ing. Jan Lontschar, Tandem Plzeň
Dobrovolnictví v česko-německé spolupráci – příliv nebo odliv?

Diskuze k předneseným tématům

Doprovodný program konference

Neformální setkání účastníků konference v předsálí konferenčního sálu po skončení jednání prvního dne s občerstvením.

Návštěva Dobrovolnického centra Spektrum s besedou o programech centra.

Koncert v Domě kultury – Traditional Jazz Studio – Pavel Smetáček

Workshop pro organizace a dobrovolníky na téma: Jak se zapojit do programu „Mládež v akci“, Moderátoři Josef Boček + Petr Syrůček

V průběhu celé konference

Prezentace dobrovolnických organizací v předsálí konferenčního sálu, postery, informační materiály, neformální diskuse

Prezentace projektu „Afrika – srdci blíž“ – připravili studentky Střední pedagogické školy a VOŠ pedagogické a sociální v Kroměříži.

Výstava prací dětí mateřských škol z Kroměříže a Nitry na téma „Svět očima dětí“.

**Konference se konala za podpory
Zlínského kraje a města Kroměříž.**

Vyhodnocení ankety účastníků konference

Dobrovolnictví bez hranic Kroměříž 14. – 15. května 2007

Celkový počet respondentů: 48

Splnila konference Vaše očekávání?

ano	40
částečně	8
ne	0

Myslíte si, že by se měla pořádat konference i v příštím roce?

ano	48
ne	0

Jaké téma doporučujete?

Zapojení starších lidí do dobrovolnictví.

Dobrovolnictví v ČR, akreditace, zákon, propojení se zákonem o sociál.službách.

Zvyšování kapacit dobrovolnických NNO (nevládní neziskové organizace).

Jak pomáhá NNO při fungování zákona o dobrovolnictví.

Dobrovolnictví a politické zájmy.

Dobrovolnictví v sociálních službách, Workshop celodenní.

Dobrovolnictví a ochrana památek.

Jak dál s dobrovolnictvím? O problémech a výzvách dobrov.organizací.

Dobrovolnictví v regionech ČR (role dobrovolníků v jedn.organizacích působících v jednotlivých krajích) + činnost těchto organizací (co vše mohou dobrovolníci v rámci kraje ovlivnit + celý život vidí výsledky).

Motivace dobrovolníků, zdroje dobrovolníků, péče o dobrovolníky.

Dobrovolnictví – cesta k zaměstnání.

Obraz dobrovolnictví ve společnosti, práce s médii, obměňování dobrovolníků, úloha koordinátora dobrovolnictví.

Dobrovolnictví pro seniory.

Pozice dobrovolnického centra ve společnosti.

Dobrovolnictví a ochrana přírody + propagace udržitel. životního stylu.

Senioři jako dobrovolníci.

Propagace dobrovolnictví v podnikatelské sféře.

Zpětný vliv dobrovolnické práce – činnosti na osobnost dobrovolníků.

Máte zájem o účast na konferenci v příštím roce?

ano	48
ne	0

Jak jste byl(a) spokojen(a) s organizací?

ano	38
částečně	2
ne	0

*Náměty, které respondenti uvedli, budou využity při přípravě další konference.
Celkem podáno 40 velmi rozdílných, zajímavých až žertovných námětů.*

**Sborník konference Dobrovolnictví bez hranic
Kroměříž 14. a 15. května 2007**

**Vydává Klub UNESCO Kroměříž
Fotografie M.Pilát**

Tisk TYPOservis Holešov

Kroměříž 2007

OLIVIA FOR RED DOBROVO EVOLUNTEERIN

